

KibR

KRAJOWA IZBA BIEGŁYCH REWIDENTÓW

WIADOMOŚCI
KONFERENCYJNEBiegli rewidenci
nie boją się zmianRozmowa z Józefem Królem, prezesem
Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

Krzysztof Sobczak: Jak minął rok jubileuszu 20-lecia samorządu? Z czym biegli rewidenci wchodzi w kolejną dekadę swojego rozwoju?

Józef Król: Rzeczywiście, w minionym roku obchodziliśmy jubileusz 20-lecia naszego samorządu i wiele w związku z tym się wydarzyło. W maju ubiegłego roku odbyła się duża ogólnokrajowa konferencja pod hasłem „Audyt dla bezpieczeństwa i rozwoju biznesu”, podczas której o problemach z tym związanych po raz pierwszy na taką skalę biegli rewidenci dyskutowali z liczną grupą przedstawicieli innych środowisk związanych z finansami i gospodarką. Potem odbyło się szereg konferencji regionalnych, które na podobnej zasadzie zgromadziły zarówno biegłych rewidentów, jak i ludzi reprezentujących gospodarkę.

W maju tego roku w Warszawie odbyła się druga konferencja z cyklu „Audyt dla bezpieczeństwa i rozwoju biznesu”. Byłem na niej i widziałem nie tylko liczne grono uczestników, ale także to, że brali w nim udział prezydenci i burmistrzowie miast, szefowie dużych organizacji gospodarczych, a także teoretycy i praktycy rynków finansowych.

To prawda. Cieszy nas duże zainteresowanie tymi konferencjami, które już stają się doroczną tradycją naszego samorządu, ale jeszcze bardziej cieszy możliwość prowadzenia dyskusji o problemach związanych z wykonywaniem naszego zawodu z przedstawicielami władz państwowych, samorządowych i sfer gospodarczych, w więc także z naszymi klientami. Chcę podkreślić, że podobnie większość uczestników naszych regionalnych konferencji to byli przedsiębiorcy, przedstawiciele lokalnych środowisk gospodarczych, ludzie reprezentujący zarządy spółek, rady nadzorcze, komitety audytu.

Z tego rozumiem, że mimo iż były to konferencje organizowane z okazji jubileuszu samorządu, to nie miały one charakteru akademii.

W każdej z nich były pewne elementy związane z naszym jubileuszem, ale ich głównym celem była rozmowa o problemach naszego zawodu i o problemach gospodarki, bo one się przenikają. Owszem, wykorzystywaliśmy te spotkania do przedstawiania osiągnięć naszego 20-lecia, ale prezentowaliśmy je odbiorcom naszych usług.

Gdy rozmawialiśmy rok temu, mówił pan o zamiarze zainicjowania kampanii promocyjnej zawodu biegłego rewidenta. Czy to jest realizowane?

CIAĞ DALSZY NA STR. 4-5, 15

Debata w UE
o zasadach
nadzoru nad
audytem
jakiś czas potrwaRozmowa z dr Dorotą Podedworną-
Tarnowską – podsekretarz stanu w Mi-
nisterstwie Finansów, przewodniczącą
Komisji Nadzoru Audytowego

Czy poznała już pani na tyle działalność Komisji Nadzoru Audytowego, by ją ocenić? Jaka jest pani ocena obecnej kadencji?

Zostałam powołana na stanowisko przewodniczącej KNA wraz z rozpoczęciem na początku lipca bieżącego roku nowej kadencji Komisji, a więc to zbyt krótki okres dla podsumowań. Jednak mogę się podzielić kilkoma spostrzeżeniami ogólnymi i tymi dotyczącymi nowej kadencji.

Przed wszystkim musimy pamiętać, iż w poprzedniej kadencji budowano system nadzoru publicznego w Polsce od podstaw. Było to wyzwanie i nowość zarówno dla Komisji i Ministerstwa Finansów, jak i dla samorządu biegłych rewidentów. Obecnie, pomimo trudności, które trzeba było pokonać, system nadzoru publicznego osiągnął operacyjność. Trzeba to docenić, mimo występujących nadal trudności i ograniczeń. Czas na ocenę obecnej kadencji dopiero przyjdzie. Warto wspomnieć, iż wraz z nową kadencją zmienił się częściowo skład Komisji.

DOKOŃCZENIE NA STR. 8-9

Kryzys finansowy trochę zmienia nasz rynek

Trwający jeszcze wciąż na świecie kryzys finansowy ma istotny wpływ na przemiany zachodzące na rynku audytu – są przekonani uczestnicy sondy przeprowadzonej przez redakcję „Wiadomości Konferencyjnych” wśród członków Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

– W okresie spowolnienia gospodarczego firmy szukają oszczędności. Wpływa to również na rynek audytu. Wydawać by się mogło, że rzetelna informacja finansowa, zweryfikowana przez audytora, w dobie kryzysu zyska na wartości. Tymczasem, tnąc wydatki, firmy często rezygnują z audytu – mówi Ewa Sowińska.

Zdaniem Jacka Hryniuka, kryzys miał wpływ na wszystkie trzy elementy wpływające na przychody realizowane przez biegłych rewidentów – liczba jednostek mających obowiązek badania zmniejszyła się, ceny uległy dalszemu spadkowi a ilość dodatkowych prac również jest ograniczona. Jak podkreśla Ernest Podgórski, analiza jednostkowych przychodów podmiotów audytorskich wskazuje szczególnie na zmniejszenie przychodów w małych firmach.

Z kolei zdaniem Jana Letkiewicza, stosunkowo łagodny przebieg spowolnienia gospodarczego, który obserwujemy w Polsce, niewiele zmienił

w strukturze rynku audytu. Ale z pewnością stał się on jeszcze bardziej konkurencyjny. Natomiast Krzysztof Burnos podkreśla, że spowolnienie gospodarcze nie jest sprzymierzeńcem inwestycji i rozwoju. Przedsiębiorstwa koncentrują się na oczekiwaniu ożywienia gospodarczego. W takich okolicznościach, jego zdaniem, nie tylko rynek usług audytorskich nie może rosnąć.

Zdaniem większości uczestników sondy spowolnienie sprzyja rozwojowi usług doradczych, łączących elementy audytu i doradztwa biznesowego. Np. Piotr Kołodziejczyk twierdzi, że biegli rewidenci coraz częściej są proszeni o pomoc i fachowe doradztwo w procesie przekształceń kapitałowych, w tym podziału lub połączenia spółek handlowych.

– Skutkiem kryzysu są restrukturyzacje przedsiębiorstw, przekształcenia i połączenia spółek. Te działania dają biegłym rewidentom szansę na świadczenie innych usług niż badanie sprawozdań finansowych – mówi Waław Nitka.

A Jadwiga Szafranec dodaje: pamiętajmy, że biegli rewidenci mogą wykonywać różne usługi, nie tylko badanie sprawozdania finansowego – myślę o usługach poświadczających i pokrewnych, jak chociażby ocena płynności finansowej.

XIV DOROCZNA
KONFERENCJA
AUDYTINGU

WIĘCEJ NA STR. 10-13

Medale dla zasłużonych dla samorządu

W 2012 roku po raz pierwszy grupę osób zasłużonych dla samorządu uhonorowano Medalami Krajowej Izby Biegłych Rewidentów.

Medalami zostali uhonorowani: **Barbara Bakalarska** (RO KIBR Warszawa), **prof. Witold Bieliński** (RO KIBR Warszawa), **dr Teresa Cebrowska** (RO KIBR Wrocław), **Danuta Chmielewska** (RO KIBR Gdańsk), **Krzysztof Cieśla** (RO KIBR Rzeszów), **Joanna Dadacz** (RO KIBR Warszawa), **Józef Dudek** (RO KIBR Bielsko-Biała), **Henryk Fabiś** (RO KIBR Poznań), **dr Zdzisław Fedak** (RO KIBR Warszawa), **Henryk Glaubic** (RO KIBR Opole), **dr Kazimierz Grygutis** (RO KIBR Białystok), **Adam Haldys** (RO KIBR Opole), **Marian Jagiełło** (RO KIBR Katowice), **Ewa Jakubczyk-Cafy** (RO KIBR Warszawa), **śp. prof. Alicja Jaruga** z RO KIBR Łódź (medal przyznany pośmiertnie), **śp. Zdzisław Kołaczyk** z RO KIBR Poznań (medal przyznany pośmiertnie), **śp. Florian Kośmicki** z RO KIBR Gdańsk (medal przyznany pośmiertnie), **Antoni Kwasiborski** (RO KIBR Warszawa), **dr Jerzy Łopacki** (RO KIBR Gdańsk), **Krystyna Łosińska** (RO KIBR Kraków), **prof. Zbigniew Messner** (RO KIBR Warszawa), **prof. Bronisław Micherda** (RO KIBR Kraków), **Janina Migdalek** (RO KIBR Poznań), **Zygmunt Młynarczyk** (RO KIBR Łódź), **Piotr Nawrocki** (RO KIBR Kielce), **Florian Osękowski** (RO KIBR Olsztyn), **Maciej Ostrowski** (RO KIBR Poznań), **Urszula Piszczorowicz** (RO KIBR Poznań), **Zbigniew Relewicz** (RO KIBR Poznań), **śp. Piotr Rojek** (RO KIBR Katowice), **Hieronim Rutkowski** (RO KIBR Zielona Góra), **śp. Jerzy Sablik** z RO KIBR Warszawa (medal przyznany pośmiertnie), **dr Jadwiga Szafraniec** (RO KIBR Wrocław), **Dorota Szewczak** (RO KIBR Poznań), **śp. dr Józef Uryga** z RO KIBR Kraków (medal przyznany pośmiertnie), **Franciszek Wala** (RO KIBR Warszawa) i **Stowarzyszenie Księgowych w Polsce**.

Podczas uroczystej kolacji w drugim dniu konferencji ustanowione przez Krajową Radę w 2012 r. odznaczenie, jako wyraz uznania zasług za szczególne osiągnięcia na rzecz samorządu oraz na polu rewizji finansowej lub rachunkowości, będzie wręczane już po raz drugi.

Medalami uhonorowani zostaną: **Urszula Adamska** (RO KIBR Gdańsk), **Albin Bombik** (RO KIBR Warszawa), **Janusz Czerwieniec** (RO KIBR Radom), **Henryk Drewniak** (RO KIBR Gorzów Wlkp.), **dr Władysław Fałowski** (RO KIBR Wrocław), **Maria Konopka** (RO KIBR Warszawa), **dr Danuta Krzywdą** (RO KIBR Kraków), **Barbara Kumor** (RO KIBR Łódź), **Tadeusz Kwaterski** (RO KIBR Warszawa), **Barbara Misterna-Dragan** (RO KIBR Warszawa), **Eugeniusz Pezacki** (RO KIBR Bydgoszcz), **Tadeusz Pieniążek** (RO KIBR Kraków), **prof. Gertruda Świdarska** (RO KIBR Warszawa) oraz **prof. Irena Sobańska**, kierownik Katedry Rachunkowości Uniwersytetu Łódzkiego. Podczas uroczystości Prezes Józef Król będzie miał przyjemność wręczyć medale także zesłorocznym laureatom: **prof. Ignacemu Dziedziczkowi** (RO KIBR Szczecin), **Damianowi Kuszowi** (RO KIBR Katowice), **Stanisławowi Leszkowi** (RO KIBR Warszawa), **Marii Rzepnikowskiej** (RO KIBR Łódź) oraz **prof. Kazimierzowi Sawickiemu** (RO KIBR Szczecin).

Na zdjęciu pierwsza uroczystość wręczenia medali KIBR, 3 grudnia 2012 r. Jachranka k. Warszawy (osoby obecne na zdjęciu podkreślone).

KOMUNIKATY ORGANIZACYJNE

Obrady w CK Warszawianka

W tym roku obrady konferencyjne odbywają się w starej części hotelowej. Obiady oraz kolacje wydawane będą w sali restauracyjnej Galeria (w starej części obiektu), natomiast na śniadania zapraszamy do sali restauracyjnej MAX w nowej części hotelowej.

Sponsorzy prezentują książki i programy

W trakcie konferencji do dyspozycji uczestników pozostają stoiska sponsorów, prezentujących literaturę fachową oraz programy komputerowe.

Referaty w specjalnej publikacji

Po zakończeniu konferencji opublikowane zostaną materiały pokonferencyjne.

Publikacja, którą otrzymają uczestnicy, zawierać będzie wszystkie referaty i komunikaty nadesłane na konferencję, w tym także te, które nie zostaną wygłoszone podczas obrad.

W piątek wyjazd o godz. 13.00

W dniu 18 października autokar do Warszawy będzie odjeżdżał o godz. 13.00 sprzed wejścia do starej części hotelowej.

Zaliczenie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego

Zgodnie z postanowieniem Nr 165/25/2013 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 12 lutego 2013 r. w sprawie organizacji XIV Doroocznej Konferencji Audytu, udział w konferencji zalicza 16 godzin obligatoryjnego doskonalenia zawodowego z zakresu rewizji finansowej. Warunkiem otrzymania zaświadczenia o udziale w szkoleniu jest złożenie podpisu na listach obecności każdego dnia konferencji.

Listy wyłożone będą w recepcji Biura KIBR:

16 października 2013 r. w godz. 13:30–17:00

17 października 2013 r. w godz. 8:00–10:00

18 października 2013 r. w godz. 8:30–11:00

Wydawanie zaświadczeń:

18 października 2013 r. w godz. 8:30–11:00

W przypadku wydania zaświadczenia Biuro KIBR automatycznie dokona adnotacji o zaliczeniu szkolenia.

Informacje w recepcji Biura KIBR

Wszelkie informacje uczestnicy konferencji mogą uzyskać u pracowników Biura KIBR w recepcji konferencyjnej.

Międzynarodowe standardy już za dwa lata

Rozmowa z Antonim Kwasiborskim, członkiem Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

Antoni Kwasiborski

Pracuje w firmie audytorskiej REWIKS sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. W latach 1992–1999 pełnił funkcję Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego. W obecnej kadencji jest członkiem Komisji KRBR ds. finansowych oraz przewodniczy Komisji ds. standaryzacji usług świadczonych przez biegłych rewidentów.

Zgodnie z dyrektywą UE z 2006 roku Komisja Europejska może wydać rozporządzenie w sprawie wprowadzenia międzynarodowych standardów rewizji finansowej w państwach członkowskich. Mamy 2013 rok i w dalszym ciągu to nie nastąpiło. Skąd zatem decyzja KRBR o wprowadzeniu MSRF w Polsce?

Ustawa o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym przewiduje taki przypadek, stanowiąc, że do czasu wejścia w życie międzynarodowych standardów rewizji finansowej, ogłoszonych w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, przez standardy rewizji finansowej rozumie się krajowe standardy ustanowione przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów, zatwierdzone przez Komisję Nadzoru Audytowego.

Abstrahując od powodów nieskorzystania przez Komisję Europejską z delegacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady, trzeba uwzględnić, że Krajowa Izba Biegłych Rewidentów jest członkiem IFAC, czyli Międzynarodowej Federacji Księgowych i z tego tytułu ma liczne obowiązki, do których należą m.in. działania w celu wprowadzenia do polskiego systemu prawnego międzynarodowych standardów wydawanych przez IAASB IFAC. Większość państw, z których organizacje biegłych rewidentów należą do IFAC, zadeklarowała już uznanie MSRF za obowiązujące. Podobnie w państwach członkowskich Unii Europejskiej, a zatem nie mamy czym się chwalić. W tej sprawie przyszedł więc nasz czas.

Jakie w praktyce będą skutki wprowadzenia i stosowania międzynarodowych standardów rewizji finansowej dla biegłych rewidentów, a jakie dla przedsiębiorców?

Obowiązujące dziś krajowe standardy rewizji finansowej są wzorowane na MSRF, a więc – teoretycznie – stosowanie przez biegłych rewidentów MSRF nie powinno stanowić większego problemu. Jednak szczegółowość wymogów MSRF spowoduje zwiększenie pracochłonności badania spr-

wozdań finansowych, a zwłaszcza dokumentowania rewizji finansowej. Dla przedsiębiorców powinno to skutkować wzrostem cen za usługi badania, ale znając nasz rynek, można przewidywać, że w wielu przypadkach to nie nastąpi. Nieznacznie zwiększy się uciążliwość badania dla przedsiębiorców, bo wzrosną obowiązki biegłych rewidentów dotyczące dokumentowania relacji pomiędzy biegłym rewidentem a kierownictwem jednostki. Trzeba też wspomnieć o skutkach finalizacji decyzji dla KIBR. Nieporozumieniem byłoby uznanie przedsięwzięcia wprowadzenia MSRF do systemu polskiego prawa za czynność jednorazową, bo opracowania, w tym standardy IAASB nie stanowią zamkniętego zbioru dokumentów. Corocznie publikowane są nowe i modyfikowane standardy, a przed tym ich projekty, które samorząd zawodowy ma obowiązek opiniować. W niedługim czasie zaczną obowiązywać m.in. nowe wersje kilku MSRF dotyczących badania sprawozdań finansowych oraz standardów wykonywania innych usług poświadczających. KRBR wdrożyła system opracowywania i uzgadniania z IAASB polskojęzycznych wersji standardów, które nie zostały dotychczas przetłumaczone, a także tych, które zostały zmodyfikowane. Komisja ds. standaryzacji usług świadczonych przez biegłych rewidentów organizuje konsultacje, w wyniku których są ustalane brzmienia polskojęzycznych wersji dokumentów IAASB.

Ile czasu będą mieli polscy biegli rewidentzi na przejście z krajowych standardów na te międzynarodowe? Czy spodziewa się pan na tym polu jakichś trudności i problemów?

Proponujemy, aby nowe krajowe standardy rewizji finansowej, w brzmieniu MSRF, obowiązywały, poczynając od badania sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się 1 stycznia 2015 r. i później, zaś przy wykonywaniu innych usług poświadczających – przy wykonywaniu usług rozpoczętych po tej dacie. Tak więc obowiązek ich stosowania znacznie dotyczy biegłych rewidentów za ponad dwa lata. Chcielibyśmy jednak, aby podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych miały prawo wcześniejszego zobowiązania biegłych rewidentów przeprowadzających w ich imieniu rewizję finansową – do stosowania MSRF.

Bez względu na długość *vacatio legis* można spodziewać się różnorodnych trudności i problemów. Projektowana zmiana nie ma charakteru tylko formalnego. Ma dokonać się głębokie przeobrażenie jakościowe, a takie jest zawsze uciążliwym i długotrwałym procesem.

Rozmawiała Kaja Zielińska

SPONSOR GŁÓWNY

CASEWARE

SPONSORZY KONFERENCJI

warta.

rachunkowość

PISMO STOWARZYSZENIA KSIĘGOWYCH W POLSCE

Wolters Kluwer
Polska

Biegli rewidenci nie boją się zmian

Z Józefem Królem, prezesem Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, rozmawia Krzysztof Sobczak

CD. WYWIADU ZE STRONY 1

Jest, ale nie pod hasłem: promocja biegłych rewidentów. Staramy się docierać do różnych środowisk, w tym przede wszystkim gospodarczych z przekazem dotyczącym korzyści, jakie może im przynieść współpraca z biegłymi rewidentami. Robimy to w takiej formie, jak na tych konferencjach, czyli w dyskusji o realnych problemach, pokazując, w jakich dziedzinach kwalifikacje i praca biegłych rewidentów mogą być pomocne w radzeniu sobie z różnymi problemami. I zamierzamy taką działalność kontynuować. Będziemy konsekwentnie podkreślać, że jesteśmy zawodem zaufania publicznego, że nasza praca jest bardziej umową ze społeczeństwem niż z jednostką zobowiązaną do poddania badaniu swojego sprawozdania finansowego. Biegły rewident ma umowę i honorarium otrzymuje od konkretnej firmy, ale też ma wykonywać swoje czynności w imieniu wszystkich korzystających ze sprawozdań finansowych.

A jak ten przekaz jest odbierany po drugiej stronie? Jest zrozumienie dla roli biegłych rewidentów? Rośnie popyt na ich usługi?

Cały czas rośnie liczba klientów, którzy oprócz opinii z badania sprawozdania chcą jeszcze trochę więcej. No i rośnie to oczekiwanie, że biegły rewident oprócz badania danych historycznych, które oczywiście też są niezwykle ważne, powinien występować jako doradca w biznesie, przewidywać przyszłość. Przynajmniej tę najbliższą. Widzimy wzrost zapotrzebowania na audytorów, którzy po ocenie stanu mają jeszcze przedstawić diagnozę.

No to tu muszę spytać, czy biegli rewidenci są na to przygotowani, czy są w stanie sprostać takim oczekiwaniom. I czy odbiorcy tej usługi potrafią z niej korzystać?

Coraz bardziej jesteśmy do tego przygotowani. Tym bardziej, że zawsze naszym zadaniem była także ocena prognoz sformułowanych przez badane przedsiębiorstwa. A więc to jest koniecznym elementem kwalifikacji biegłego rewidenta.

A firmy to „kupują”, proszą o takie prognozy?

Jeśli chodzi o najbliższą przyszłość, to nie muszą prosić. Bo naszym obowiązkiem jest stwierdzenie w opinii, że co najmniej przez najbliższy rok ta firma ma zdolność do kontynuacji działalności. Prognoza na ten krótki czas jest wymagana przez przepisy, natomiast na dalszą przyszłość musi być zamówiona, wymagana przez klienta. I coraz częściej spotykamy się z takim oczekiwaniem.

Spodziewa się pan, że to będzie taka forma rozszerzania zakresu usług świadczonych przez biegłych rewidentów?

Tak, ten proces już się rozpoczął. Jestem przekonany, że badanie prognoz będzie takim rozszerzeniem naszej dotychczasowej działalności.

A czy te dyskusje prowadzone z okazji jubileuszu skutkują też określeniem jakichś nowych kierunków rozwoju zawodu?

Bardzo wiele takich pomysłów i argumentów pojawiło się podczas tej dyskusji. Jednak z ich realizacją jesteśmy trochę blokowani przez dyskusję, jaka toczy się wokół propozycji zmian w naszym zawodzie na forum Unii Europejskiej. Od tego zależeć będą postulowane przez nas zmiany w ustawie o biegłych rewidentach i kształt wielu konkretnych rozwiązań.

O tym mówi się już od jakiegoś czasu. Na jakim etapie są te projekty?

Jeszcze ta dyskusja w Unii nie została zamknięta. Ale mam nadzieję, że do połowy przyszłego roku rozstrzygnie się kwestia sprawowania nadzoru nad firmami audytorskimi badającymi jednostki zainteresowania publicznego.

Jak pamiętam, spór dotyczy tego, czy to ma być nadzór państwowy czy samorządowy.

Ten spór jeszcze trwa. A tymczasem w różnych krajach są obecnie różne systemy. Na przykład w Wielkiej Brytanii jest nadzór państwowy, który wykorzystuje prace samorządu. W praktyce to jest tak, że samorząd nadzoruje te podmioty, a nadzór państwowy ocenia tylko wyniki tego nadzoru. Ale gdy mu czegoś brakuje, to może też sam dokonać kontroli. To jest też dobry system, takie połączenie nadzoru publicznego z samorządowym.

U nas też tak jest, czyli nadzór publiczny zlecony samorządowi.

U nas jest to określone ustawowo, a w Wielkiej Brytanii na bazie zwyczaju, bo w ustawie oni nie mają tego zapisanego. Ale jest to dobry zwy-

czaj, bo jest taniej, gdy nadzór publiczny wykorzystuje pracę nadzoru samorządowego.

A czy w związku z dyskusją wokół propozycji przedstawionych w tej słynnej Green Paper rysuje się już jakiś docelowy model nadzoru? Że na przykład będzie to tylko państwowy nadzór?

Tak, taka wersja podobno została już przyjęta na szczepku ministrów finansów, że nadzór nad badaniem jednostek zainteresowania publicznego zostanie odebrany samorządom. Ale jeszcze nie wiem, czy to ma dotyczyć tylko firm działających na rynku finansowym, czy też wszystkich podmiotów z tej kategorii. Największy jednak spór dotyczy banków, firm ubezpieczeniowych i innych instytucji finansowych. Czyli tej części rynku, w której występuje największe ryzyko związane z kryzysami.

Czy to mogłoby oznaczać, że badanie sprawozdań firm z rynku finansowego objęte byłoby nadzorem państwowym, a reszta pozostałaby w nadzorze samorządowym?

Tak, jest dyskusja o szczególnym nadzorze nad rynkiem finansowym. Trochę większy nadzór miałby być, według tego założenia, nad podmiotami badającymi jednostki zainteresowania publicznego, i taki zwykły nadzór nad resztą firm audytorskich, który być może zostanie przy samorządzie.

Na ile pewne są te przewidywania? Ma pan jakieś wieści z Brukseli na ten temat?

Oficjalnych nie mam. Owszem, docierają do nas pewne sygnały o kierunkach prac, ale raczej takie, że ktoś z kimś rozmawiał prywatnie na konferencji, a tamten słyszał rzekomo z dobrego źródła. Chyba jeszcze nie ma wypracowanego wspólnego stanowiska. Gdy ono powstanie, zapewne dostaniemy informację o tym i będą konsultacje.

A nasze Ministerstwo Finansów nie ujawnia nic na ten temat?

Nie. Zapewne stanowisko resortu jest prezentowane na forum unijnym, ale dopóki nie ma tam wspólnej koncepcji, nic nie ujawnia. Zresztą to chyba słuszne, bo po co te spekulacje, jeśli nie wiadomo, co ostatecznie przejdzie. A celem jest przyjęcie jednej zasady dla całej Unii.

A jeśli chodzi o inne istotne dla środowiska tematy, to też nie ma jeszcze ustaleń?

Tu jest podobnie. Nie ma na przykład ustalonej zasady rotacji. Teraz słyszymy, że rotacja podmiotów badających sprawozdania miałaby nastąpić co 25 lat. Ale to nie brzmi poważnie, bo przy tak długim okresie to chyba nie ma co mówić o rotacji.

Jak pamiętam, pierwsza wersja zakładała rotację co sześć lat.

Dokładnie była mowa o siedmiu.

To byłby dobry okres na wymianę podmiotu badającego sprawozdania?

Tak mogłoby być. Ale generalnie to jest dość kontrowersyjny problem. No bo jeszcze w odniesieniu do biegłych rewidentów wymóg rotacji co parę lat można wprowadzić i da się to egzekwować. Ale już tam, gdzie badania prowadzą podmioty z tak zwanej wielkiej czwórki, to ta rotacja byłaby dość ograniczona.

Ale nawet w tym gronie „wielkiej czwórki” ta idea, by co jakiś czas zmieniał się podmiot badający sprawozdania firmy, może być zrealizowana. Przyjdą nowi audytorzy, może zauważą jakieś błędy, zburzą jakąś złą rutynę.

Racja, zapewne motywowałoby to firmy audytorskie do większej staranności. I dlatego my generalnie nie negujemy tej idei. Podoba nam się też system stosowany we Francji, gdzie w dużych spółkach audyt przeprowadza duży podmiot wspólnie z jakimś mniejszym. Mówiło się o wprowadzeniu takiego obowiązku w całej Unii w odniesieniu do części badanych podmiotów, ale teraz jakoś tego nie słyszę.

Czy to zmierza do wycofania się z tego pomysłu rotacji?

Nie wiem, czy aż tak, ale na pewno ta propozycja bardzo obecnie złagodniała w stosunku do tego, co było w zielonej księdze.

Od paru lat mówi się o konieczności zmiany polskiej ustawy o biegłych rewidentach. Czy to też jest zawieszona w oczekiwaniu na unijne rozstrzygnięcia?

Tak. Myślę, że ministerstwo nie wprowadza tego projektu na ścieżkę legislacyjną, dopóki nie ma nowego prawa unijnego.

Samorząd wielokrotnie upominał się o zmiany, które uważa za konieczne. Czy one są na tyle uwierające, że byłoby uzasadnione jednak przeprowadzenie nowelizacji wcześniej.

Rzeczywiście jest w ustawie kilka kwestii, które stwarzają nam problemy. Jednak mimo to jakoś sobie radzimy, więc też nie podnosimy alarmu. W każdym razie mamy przygotowany swój projekt ustawy. Krajowa Rada zaproponowała w nim główne kierunki zmian, a teraz jest to w konsultacji w regionalnych oddziałach samorządu. To jest taki autorski projekt, żebyśmy byli przygotowani, gdy ministerstwo ogłosi powrót do prac nad nowelizacją.

Na jakie sprawy jest położony nacisk w tym projekcie? Jakies zmiany w zakresie nadzoru?

Akurat w tej dziedzinie to nie chcemy istotnych zmian. Uważamy, że nadzór powinien zostać przy samorządzie. Ale chcielibyśmy uporządkować trochę niejasności, jakie są w obecnej ustawie. Na przykład by było jasne, czy w postępowaniach dyscyplinarnych obowiązuje procedura karna czy administracyjna. Chcielibyśmy przywrócić drugą instancję w postępowaniu dyscyplinarnym, bo dzisiaj w samorządzie jest tylko jedna, a potem są dwie instancje w sądzie powszechnym. Jesteśmy zdania, że powinny być dwie instancje w samorządzie i dopiero potem kontrola sądowa.

A czy jest też jakaś nowa propozycja w odniesieniu do decyzji nadzorczych Komisji Nadzoru Audytowego? Były dyskusje o niedoskonałości trybu odwoławczego od tych rozstrzygnięć.

Tutaj akurat jest możliwość odwołania się do sądu, ale tryb tej kontroli jest dla samorządu bardzo uciążliwy. Bo Krajowa Rada, gdy nie podziela zdania organu nadzorczego, może nie zareagować na wezwanie do usunięcia wad z jakiejś decyzji. Wtedy KNA skarży to do sądu.

To jest taki zdrowy mechanizm, niech niezależny sąd oceni.

Owszem, tak by było, gdyby w tym czasie nasza decyzja nie ulegała zawieszeniu. I gdyby sądy działały szybciej. A tymczasem jeżeli my podejmujemy jakąś ważną dla funkcjonowania samorządu decyzję i KNA ją kwestionuje, a my się upieramy, że ona powinna obowiązywać, to KNA kieruje ją do sądu. Decyzja ta aż do wydania przez sąd orzeczenia nie obowiązuje. Jeśli czekamy na to rok czy dwa, a taka jest praktyka w naszych sądach, to możemy mieć paraliż decyzyjny w samorządzie.

Dużo takich spraw trafia do sądu?

Niedużo, bo tylko jeden taki przypadek mieliśmy.

Takie świetne decyzje Krajowa Rada podejmuje, że KNA nie ma czego skrytykować, czy unikacie konfliktów?

To oczywiście, że podejmujemy bardzo dobre decyzje, ale to drugie też jest prawdą. Trudno korzystać z prawa do sądowej kontroli sporów samorządu z organem nadzoru, jeśli to skutkuje zamrożeniem na długi czas podejmowanych decyzji. Więc faktem jest, że często tak właśnie kalkulujemy, iż jeśli nasza uchwała mogłaby być przedmiotem sporu z KNA, to lepiej ją przyjąć w jakiejś mniej spornej formie albo zmienić po uwagach KNA, żeby nie zostać bez żadnej decyzji. Szczególnie jeśli to dotyczy bieżącej działalności Izby.

Nie odbieracie tego państwo jako pewnego ograniczenia samodzielności?

No cóż, można to tak interpretować. Dlatego też chcielibyśmy zmiany tych zasad, żeby skierowanie przez KNA skargi do sądu administracyjnego nie wstrzymywało wykonania uchwały aż do wyroku sądu, jeśli on także uzna ją za sprzeczną z prawem. Nie wiem, czy nasz nadzorca zgodzi się na takie rozwiązanie, ale chcemy do niego przekonywać. Na pewno jakaś zmiana byłaby tu pożądana, ponieważ kontrola sądowa jest dla nas martwym przepisem. Mamy ją w ustawie, a w praktyce nie wykorzystujemy. Przed chwilą mówiłem, dlaczego.

Ten projekt będzie leżał w szufladzie i czekał na dobry moment?

Jeszcze pozbieramy opinie z regionów, popracuje nad tym Komisja do opiniowania aktów prawnych i z taką ostateczną wersją będziemy czekać na sygnał o wznowieniu prac nad nowelizacją obecnej ustawy.

A co się dzieje z Międzynarodowymi Standardami Rewizji Finansowej? O tym dość długo się mówi, że zaczną obowiązywać w Polsce.

My już jesteśmy na ostatnim etapie do ich wprowadzenia. Mamy już prawie wszystko poustalane, w tym wypunktowane różnice pomiędzy MSRF a naszymi przepisami. Najdalej w listopadzie tego roku uchwalimy, że międzynarodowe standardy będą obowiązywać w Polsce.

Od kiedy?

Termin ich wprowadzenia chcemy przesunąć o jeden rok. Dotyczyłyby sprawozdań, które będą sporządzane po 1 stycznia 2015 roku. Czyli

badanie sprawozdań w 2016 roku będzie już wykonywane według tych standardów.

A czy biegli rewidenty będą do tego przygotowani?

Na pewno będą. W przyszłym roku skończy się realizowany obecnie cykl szkoleń finansowanych ze środków grantu szwajcarskiego, także w 2014 roku – w ramach szkoleń obligatoryjnych – zaplanowane mamy międzynarodowe standardy rewizji i kontroli jakości, a teraz rozmawiamy z Bankiem Światowym i z Norweskim Instytutem Biegłych Rewidentów o możliwości wprowadzenia na rynek polski oprogramowania Kartezjusz, dostosowanego do badania według MSRF. Byłby to program

Józef Król
Prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

Absolwent Politechniki Rzeszowskiej i studiów podyplomowych na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. W latach 1971–1986 pracował w rzeszowskim Wydziale Finansowym Prezydium WRN, w Okręgowym Zarządzie Dochodów Państwa i Kontroli Finansowej w Rzeszowie oraz w Izbie Skarbowej w Rzeszowie, m.in. na stanowisku naczelnika Wydziału Weryfikacji Bilansów. Jako biegły rewident w ramach własnej działalności gospodarczej pracował od 1990 r., natomiast od 1995 r. do chwili obecnej pełni funkcję prezesa zarządu REVISION – RZESZÓW Józef Król sp. z o.o. sp. k. Od 1992 r. jest wiceprezesem Regionalnego Oddziału Krajowej Izby Biegłych Rewidentów w Rzeszowie. W latach 2003–2007 był członkiem Krajowego Sądu Dyscyplinarnego KIBR, któremu przewodniczył w kadencji 2007–2011. Od 2011 r. jest prezesem Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. Od 1992 r. pełni funkcję wiceprezesa Oddziału Podkarpackiego Stowarzyszenia Księgowych w Polsce.

pomocny dla podmiotów, które jeszcze takiego oprogramowania nie mają, bo te większe już mają.

Problemem, który w ostatnich latach wzbudzał pewne zaniepokojenie ze strony KNA, ale także wewnątrz samorządu, były opóźnienia w realizacji kontroli podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań. Nadal jest to problem?

Nie ma już tego problemu i nie ma żadnych zagrożeń. W ubiegłym roku zakończyliśmy poprzedni trzyletni cykl kontroli. Owszem, w pierwszych dwóch latach były opóźnienia, wynikające ze zbyt późnego wejścia w życie przepisów dotyczących organizacji tych kontroli, no i my mieliśmy też trochę problemów ze skompletowaniem zespołu kontrolerów. Ale w trzecim roku to nadrobiliśmy i plan kontroli został w pełni wykonany. A teraz, w nowym cyklu, jest on już realizowany bez żadnych zakłóceń.

Bank Światowy wspiera polskich

Na pytania „Wiadomości Konferencyjnych” odpowiadają Henri Fortin i Alex Fawcett z Banku Światowego

Projekt realizowany w ramach Szwajcarsko-Polskiego programu współpracy zakładał wsparcie Polski w zakresie sprawozdawczości finansowej i audytu. Z czego wynikała decyzja o przyznaniu środków akurat na taki cel? Czy te dziedziny faktycznie wymagały wsparcia?

Celem programu jest zapewnienie wsparcia dla wysokiej jakości sprawozdawczości finansowej i usług audytorskich, głównie poprzez rozwijanie zdolności wśród praktyków oraz w kluczowych instytucjach związanych z rachunkowością i nadzorem, także w Krajowej Izbie Biegłych Rewidentów.

Projekt ma wesprzeć zawód biegłego rewidenta, promować lepszą sprawozdawczość finansową i audyty, a także wdrożenie prawa krajowego zgodnie z *acquis communautaire* (prawem europejskim). Jakość sprawozdawczości i rewizji finansowej są kluczowymi elementami niezawodności całej gospodarki i wpływają na decyzje inwestycyjne, nie tylko jednostek zainteresowania publicznego, ale także inwestorów indywidualnych. Ta jakość jest prawdopodobnie jeszcze ważniejsza w trudnych warunkach ekonomicznych, gdyż jej zadaniem jest zmniejszenie deficytu zaufania pomiędzy firmami i ich interesariuszami. Poprzez program chcielibyśmy pomóc małym i średnim praktykom, a także poszczególnym biegłym rewidentom w zmniejszeniu różnic w wiedzy i wydajności pomiędzy małymi jednostkami a wielkimi firmami audytorskimi. Czołowe firmy audytorskie mają wystarczające zasoby i czas, by inwestować w rozwój metodologii badania oraz w wiedzę ich menedżerów i partnerów. Z kolei dla małych firm audytorskich i poszczególnych biegłych rewidentów wyzwaniem jest znalezienie zasobów potrzebnych, by inwestować w podwyższanie jakości swoich usług.

Poprzez Program Pomocy Technicznej w Zakresie Sprawozdawczości Finansowej (Financial Reporting Technical Assistance Program, FRTAP) wspieramy KIBR, rozwój zawodu biegłego rewidenta w różnych obszarach i ulepszenie procesu badania sprawozdań finansowych w Polsce. Wierzymy, że zainwestowane pieniądze będą miały istotny wpływ na rolę samorządu i audyt w Polsce.

Uzasadnieniem dla realizacji tego przedsięwzięcia były m.in. konieczność sprostanienia wymogom dyrektywy 2006/43/WE oraz przygotowania biegłych rewidentów do stosowania Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej. Na jakim etapie jest polska rachunkowość i sprawozdawczość w tych obszarach i na jakie wsparcie może liczyć w ramach projektu?

Naszym zadaniem w ramach Centrum Banku Światowego ds. Reformy Sprawozdawczości Finansowej (CFRR) jest zapewnienie usług w zakresie wiedzy oraz pomoc w rozwoju możliwości. Do usług tych należą: usługi analityczne i doradcze, rozwój wiedzy i umiejętności, know-how i przekazanie wiedzy, pomoc techniczna i wzmocnienie instytucjonalne. Z cz-

sem doszliśmy do wniosku, że Polska ma pełną infrastrukturę wymaganą przez ustawodawstwo europejskie. W 2009 roku, jako wómóg zawarty w dyrektywie UE, powstała Komisja Nadzoru Audytowego. Dyrektywa i zmienione polskie ustawodawstwo wzmocniły rolę samorządu zawodowego jako nowoczesnej organizacji zapewniającej pomoc i przewodnictwo dla swoich członków oraz chroniącej jakość prac związanych z badaniem sprawozdań w Polsce.

Poprzez FRTAP wspieramy inicjatywy obu organizacji, co zaowocowało współpracą z organizacjami międzynarodowymi i podobnymi instytucjami europejskimi, prowadząc do zwiększenia świadomości KNA i KIBR co do pełnionych przez nie ról i obowiązków. Doceniamy znaczny wkład wniesiony w proces utworzenia instytucji i w proces umocowienia ich w otoczeniu ustawodawczym w Polsce. Wierzymy, że do czasu zakończenia projektu Polska będzie wzorem dla innych krajów starających się o członkostwo w Unii Europejskiej. Aby osiągnąć ten cel, przewidujemy ciągły rozwój istniejących struktur.

Alexander Fawcett

Członek ACCA, magister zarządzania Uniwersytetu Glasgow. W latach 1999–2010 pracował w charakterze konsultanta dla najważniejszych światowych dobroczyńców reformy rachunkowości i rewizji finansowej. W 2011 r. dołączył do zespołu Deloitte Consulting. Był także członkiem

kadry akademickiej na Wydziale Finansów i Rachunkowości Kolegium Zarządzania w Henley Uniwersytetu w Reading, a także dyrektorem Izby Księgowych Kazachstanu. Obecnie jest specjalistą w Centrum Banku Światowego w Wiedniu ds. Reformy Sprawozdawczości Finansowej. Ma bogate doświadczenie w tworzeniu i wdrażaniu programów reform rachunkowości w gospodarkach okresu przejściowego i gospodarkach rozwijających się. Do Banku wnosi bogactwo wiedzy i doświadczenia w zakresie MSSF i nauczania rachunkowości.

A jakie korzyści odczują w Polsce już bezpośrednio biegli rewidentzi?

Do tej pory FRTAP dostarczał produktów skierowanych bezpośrednio do biegłych rewidentów i ich samorządu. Wśród nich znajdował się szereg szkoleń z MSSF i MSRF dla poszczególnych biegłych rewidentów. Szkolenia rozwijają zdolności biegłych rewidentów, a także zalicza się je do obligatoryjnego doskonalenia zawodowego. Podwyższanie wiedzy biegłych rewidentów w Polsce jest szczególnie istotne w szybko zmieniającym się środowisku biznesowym, w którym transakcje stają się coraz bardziej skomplikowane. W CFRR wierzymy, że program dostarcza biegłym rewidentom odpowiednich narzędzi, pozwalając na zdiagnozowanie problemów, przed którymi stają. Ponadto wspieramy ideę wyposażenia biegłych rewidentów w narzędzia technologiczne, które

sprawią, że ich praca będzie bardziej wydajna i efektywna.

Na jakim etapie znajduje się proces wdrażania projektu w Polsce? Czy działania prowadzone dotychczas przynoszą zamierzone efekty lub może jeszcze za wcześnie na podsumowanie?

Planowana data zakończenia FRTAP to 2015 rok, z możliwością przedłużenia do końca 2016 roku. Na tym etapie trudno jest ocenić program jako całość, jednakże możemy wskazać wiele przykładów jego pozytywnych rezultatów. Być może najcenniejszym z dotychczasowych wyników projektu jest zwiększona świadomość i wiedza w zakresie nowoczesnej sprawozdawczości finansowej i metodologii badania, pozytywne rozpoznawanie marki zawodów związanych z rachunkowością i rewizją finansową, silne samorządy zawodowe profesji związanych z rachunkowością i rewizją, wspierające swoich członków i zachęcające do przejrzystej debaty, a także mocny system nadzoru publicznego. W CFRR wierzymy, że te cele mogą zostać osiągnięte, częściowo w wyniku projektu przeprowadzanego w Polsce.

KIBR jest instytucją zaangażowaną we wdrażanie projektu – jak oceniają panowie dotychczasową współpracę?

KIBR jest jednym z naszych kluczowych partnerów we wdrożeniu projektu. Wspieramy wiele inicjatyw Izby i swoją rolę postrzegamy jako dostawcę pomocy i dostawcę rozwiązań, by zrealizować pomysły i potrzeby samorządu. Nie staramy się forsować rozwiązań lub pomysłów, które według nas będą lepsze dla organizacji. W zamian za to przedstawiamy Izbie różne scenariusze i możliwe rezultaty oraz pozwalamy KIBR dokonać wyboru, oferując wszelką potrzebną pomoc we wdrożeniu pomysłów samorządu. Do tej pory nasza współpraca była owocna dla obu stron. W CFRR doceniamy wartość fachowej dyskusji z władzami Izby i mamy nadzieję, że i one doceniają nasze zaangażowanie w rozwój ich organizacji.

Czy współpraca między KIBR i Bankiem Światowym będzie kontynuowana także po zakończeniu projektu realizowanego w ramach grantu szwajcarskiego?

Oczekiwany czas trwania projektu FRTAP to kolejne trzy lata. Przez ten okres zamierzamy zaangażować się jeszcze bardziej w działania Izby, co może być kontynuowane po zakończeniu programu. Uważamy, że kwestie związane z zapewnieniem jakości badania, nadzorem publicznym, postępowaniem kwalifikacyjnym dla kandydatów na biegłych rewidentów i obligatoryjnym doskonaleniem zawodowym, a także inne mogłyby być nadal kontynuowane. Jest jeszcze za wcześnie na określenie planu współpracy z KIBR po zakończeniu projektu. Jednakże w CFRR nie widzimy powodów, dla których nie moglibyśmy regularnie współpracować z KIBR, tak jak współpracujemy z innymi organizacjami zawodowymi. To mogłoby być szczególnie owocne dla KIBR, gdyż moglibyśmy zebrać wiedzę i doświadczenie z innych

biegłych rewidentów

projektów regionalnych, które będą kontynuowane po 2016 roku.

Henri Fortin

Od stycznia 2011 r. jest dyrektorem Centrum Banku Światowego w Wiedniu ds. Reformy Sprawozdawczości Finansowej. W latach 2003–2010 kierował działalnością Banku Światowego w zakresie dostarczania usług analitycznych, doradczych oraz usług w obszarze sprawozdawczości finansowej dla Ameryki Łacińskiej i Karaibów. Obecnie reprezentuje Bank Światowy w grupie IASB ds. wdrożenia MSSF dla MŚP oraz w Grupie Roboczej EFRAG ds. MŚP.

Projekt wspierający reformę systemów rachunkowości i rewizji finansowej w Polsce jest częścią wsparcia finansowego przyznanego przez Szwajcarię 12 krajom, które wstąpiły do Unii Europejskiej po 2004 roku. Czy wszystkie wspomniane państwa potrzebują pomocy w tych samych obszarach, czy projekty były indywidualnie dostosowywane do potrzeb konkretnych państw?

Z punktu widzenia programu FRTAP jako całości każde państwo jest specyficzne i każdy projekt jest prowadzony niezależnie. Jednocześnie cztery państwa uczestniczące w programie mają wspólne cele i napotykać podobne

ograniczenia. Ponadto wierzymy, że zbliżanie się państw do siebie, które im zapewniamy poprzez stwarzanie okazji do uczenia się siebie nawzajem, może być wartością dodaną dla każdego z państw. Staramy się także odpowiedzieć na konkretne potrzeby każdego z państw poprzez dostosowywanie do nich naszych usług. Na przykład Polska była szczególnie zainteresowana wprowadzeniem nowoczesnego oprogramowania do prowadzenia publicznego rejestru biegłych rewidentów i listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, podczas gdy Republice Czeskiej najbardziej zależało na szkoleniach dla jej inspektorów podatkowych w zakresie różnic pomiędzy MSRF a krajowymi standardami. Podsumowując, w CFRR staramy się organizować wspólne działania tam, gdzie jest wspólny interes, jednak podejmujemy także określone działania w każdym kraju. Wymaga to koordynacji, elastyczności i silnego ducha współpracy.

Czy instytucje i osoby odpowiedzialne za wdrażanie projektów w różnych państwach dzielą się doświadczeniami tak, by maksymalnie uprawnnić ten proces?

Obecnie CFRR prowadzi dwa inne duże projekty. Pierwszy z nich REPARIS (Droga do Europy: Program Reformy Rachunkowości i Wzmocnienia Instytucjonalnego/The Road to Europe: Program of Accounting Reform and Institutional Strengthening) dotyczy Albanii, Bośni i Hercegowiny, Chorwacji, Kosowa, Byłej Jugosławiańskiej Republiki Macedonii, Mołda-

wii, Czarnogóry i Serbii. Drugi projekt, który rozpoczyna się pod koniec tego roku, nosi nazwę STAREP (Wzmacnianie Sprawozdawczości i Rewizji Finansowej w Krajach Partnerstwa Wschodniego/Strengthening Auditing and Reporting in Countries of the Eastern Partnership) i dotyczy: Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Mołdawii i Ukrainy. Uważamy, że KIBR może wykorzystać wyniki i skorzystać z doświadczenia uzyskanego w tych projektach. W naszym zespole dzielimy się doświadczeniem zdobytym w różnych krajach, dotyczącym metodologii zapewniania jakości, modeli nadzoru publicznego, obowiązkowego doskonalenia zawodowego, by znaleźć najskuteczniejsze rozwiązanie danej kwestii. Odbywa się to poprzez Regionalne Warsztaty i Grupy Ćwiczeniowe. Zachęcamy na nich naszych pracowników do dzielenia się doświadczeniami różnych organizacji z różnych krajów zaangażowanych w projekt. Jednakże nie kopiujemy rozwiązań poszczególnych państw automatycznie bez brania pod uwagę specyfiki danego kraju. Nie dzielimy się również informacjami, które są uznane za wrażliwe, lub które mogłyby naszym zdaniem zaszkodzić naszym relacjom z uczestnikami projektu. Przestrzegamy naszej polityki wewnętrznej. Jeżeli mamy jakiegokolwiek wątpliwości, nie robimy niczego, co naszym zdaniem mogłoby zepsuć nasze dobre relacje z państwami i organizacjami.

*Rozmawiała Kaja Zielińska
Tłumaczenie: Anna Wójcik*

O Centrum Banku Światowego ds. Reformy Sprawozdawczości Finansowej (CFRR)

Korzystamy z solidnego procesu, by zidentyfikować potrzeby państw i aby pomóc w opracowaniu i wdrożeniu złożonych programów reform:

- Mocne podstawy diagnostyczne, oparte na wzorcach międzynarodowych i UE, wykonane zgodnie z najwyższym standardem jakości, tj. wg raportu ROSC z zakresu rachunkowości i rewizji finansowej
- Dobrze wyposażone, profesjonalnie wsparte procesy planowania działań uwarunkowane przez klientów i tworzone z ich udziałem, by przystosować zalecenia raportu ROSC i przekształcić je na szczegółowe plany kosztów działań, wsparte przez właściwych interesariuszy
- Bezpośrednie zaangażowanie reprezentantów właściwych instytucji międzynarodowych bądź UE w diagnostycznych i doradczych obszarach programu
- Usługi doradcze i pomoc techniczna na poziomie państwowym i regionalnym
- Nowatorska i opłacalna technologia zarządzania wiedzą celem dzielenia się najlepszymi zastosowaniami między państwami uczestniczącymi w projekcie.

**XIV DOROCZNA
KONFERENCJA
AUDYTINGU**

Debata w Unii o zasadach nadzoru

Rozmowa z dr Dorotą Podedworną-Tarnowską – podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów, przewodniczącą CD. WYWIADU ZE STRONY 1

Cenię sobie możliwość przewodniczenia Komisji, a także możliwość współpracy ze wszystkimi jej członkami reprezentującymi różne instytucje i różnorodne środowiska.

Czy wcześniej współpracowała pani z biegłymi rewidentami? Czy miała pani związki z tym zawodem, jakieś doświadczenia z tym związane?

Jako pracownik naukowy w Szkole Głównej Handlowej zajmuję się finansowymi aspektami funkcjonowania przedsiębiorstw oraz mechanizmami zachodzącymi na rynkach finansowych, co oczywiście wiąże się także z tematyką rewizji finansowej. Od strony praktycznej zagadnienie współpracy z biegłym rewidentem miałam okazję poznać, pełniąc funkcję członka rady nadzorczej spółek prawa handlowego oraz członka komitetu audytu. Doświadczenia te pozwoliły mi zrozumieć i docenić rolę biegłego rewidenta.

Jaka jest pani wizja pracy KNA? Co uważa pani za najważniejsze, na czym Komisja powinna się skupić?

Mimo że KNA w poprzedniej kadencji wypracowała podejście do wielu zagadnień dotyczących jej funkcjonowania, w tym systemowych, nie brakuje kolejnych wyzwań przed nią stojących.

Priorytetem jest kolejny cykl kontroli (lata 2013–2015) w firmach audytorskich badających sprawozdania finansowe jednostek zainteresowania publicznego. Z jednej strony jest to wyzwanie dla KIBR, ponieważ to Krajowa Komisja Nadzoru odpowiada za realizację kontroli. Z drugiej strony to KNA odpowiada za efektywność systemu kontroli. Będziemy wspierali KIBR w procesie przeprowadzania kontroli, które mają na celu przyczynienie się do podnoszenia jakości rewizji finansowej w Polsce, a co za tym idzie zwiększenia bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.

Wyzwaniem dla KNA, biegłych rewidentów i ich samorządu jest wdrożenie w Polsce w sposób przemyślany i sprawny międzynarodowych standardów rewizji finansowej. Usprawnienia i być może zmiany w niektórych aspektach wymagać będzie współpraca z KIBR. Mam również

nadzieję na zmianę postrzegania nadzoru publicznego w Polsce. Liczę, że członkowie samorządu będą traktowali obowiązki wynikające z nadzoru publicznego nie jako przykrą konieczność, wynikającą z prawa UE i krajowego, którą trzeba wypełnić, lecz jako narzędzie zwiększania jakości rewizji finansowej w Polsce oraz budowania zaufania do biegłych rewidentów jako szczególnego zawodu zaufania publicznego.

Czy wie pani coś o dalszych planach co do zmian zapowiadanych w unijnej Zielonej Księdze o nazwie: Polityka badania sprawozdań finansowych – lekcje wyciągnięte z kryzysu? Te prace „utknęły” gdzieś na poziomie komitetów w Parlamencie Europejskim, ale teraz podobno nabierają rozpędu. Czy do Polski trafiły jakieś sygnały na ten temat?

Proces negocjacyjny na forum Unii Europejskiej w zakresie projektów aktów legislacyjnych, czyli dyrektyw i rozporządzeń regulujących działalność biegłych rewidentów i sprawowanie nadzoru nad nimi, które zostały przygotowane przez Komisję Europejską, trwa już prawie dwa lata. Stanowisko Komisji Prawnej Parlamentu Europejskiego do tego pakietu legislacyjnego w sprawie audytu poznaliśmy w kwietniu tego roku. Wstępne wspólne porozumienie wypracowali także przedstawiciele 28 państw członkowskich Unii, w tym Polski. Jednakże nadal znacząca liczba państw członkowskich ma istotne zastrzeżenia do kompromisowych zapisów. Należy podkreślić, że osiągnięcie kompromisu przez państwa członkowskie Unii nie było łatwe, biorąc pod uwagę bardzo dużą rozbieżność ich stanowisk odnośnie do kluczowych zmian przepisów, takich jak chociażby wprowadzenie wymogu obowiązkowej rotacji firm audytorskich. Jednakże porozumienie to daje podstawy do rozpoczęcia kolejnego etapu procesu legislacyjnego, czyli negocjacji pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską.

Harmonogram prac Parlamentu Europejskiego wskazuje, że wyniki głosowania nad pakietem legislacyjnym w sprawie audytu powinniśmy poznać w lutym 2014 roku. Czy jest to realny termin? Tego teraz nie

nad audytem jeszcze potrwa

Komisji Nadzoru Audytowego

można ostatecznie przesądzić. Jeśli jednak tekst kompromisowy pakietu legislacyjnego wypracowany pomiędzy PE, Radą Unii Europejskiej i KE miałby zostać w ogóle przyjęty, to musi nastąpić to jeszcze przed upływem obecnej kadencji Parlamentu Europejskiego.

Podobno wraca pomysł, zapowiadany w Zielonej Księdze, dotyczący zniesienia możliwości zlecenia samorządom biegłych rewidentów zadań z zakresu nadzoru nad wykonywaniem zawodu. Jakie jest stanowisko Polski w tej sprawie? W Brukseli podobno trwa o to spór?

Pierwotna propozycja Komisji Europejskiej, oznaczająca brak możliwości delegowania na samorząd zawodowy większości zadań nadzoru publicznego, w tym przeprowadzania kontroli firm audytorskich, miała na celu wzmocnienie niezależności organów nadzoru publicznego od środowiska biegłych rewidentów i harmonizację systemów nadzoru publicznego w UE. Rozwiązanie takie oznaczałoby jednak dla większości państw członkowskich, w tym także dla Polski, konieczność zmiany formuły, w jakiej funkcjonują obecnie ich systemy nadzoru publicznego nad audytem. Nie wszystkie państwa członkowskie UE widzą potrzebę i możliwość dokonywania takich zmian. Warto jednak podkreślić, że bez względu na to, kto faktycznie wykonuje kontrole firm audytorskich, ostateczna odpowiedzialność za nadzór nad realizacją zadań zdelegowanych na samorząd spoczywa i tak na organie nadzoru publicznego nad audytem. Ponadto, dla wielu krajów członkowskich, w tym również dla Polski, nowe przepisy wiązałyby się także z istotnym wzrostem kosztów funkcjonowania organu nadzoru publicznego, a co za tym idzie koniecznością znalezienia nowych źródeł finansowania potrzebnego na ich pokrycie. Prace toczą się zatem w kierunku umożliwienia delegowania pewnych zadań z zakresu nadzoru publicznego na inne organy, w tym na samorząd zawodowy.

Czy pani zdaniem samorząd powinien sprawować nadzór nad biegłymi rewidentami czy raczej należy to „upaństwić”? Jeśli tak, to jaką rolę miałby wtedy spełniać samorząd?

Chciałabym podkreślić, że zarówno obecna dyrektywa ws. audytu, jak i rozwiązanie zaproponowane przez Komisję Europejską, określające sposób sprawowania nadzoru publicznego w państwach członkowskich przewidują, że ostateczną odpowiedzialność za nadzór nad wykonywaniem kontroli firm audytorskich ponosi organ nadzoru publicznego. Zatem funkcje organu nadzoru w tym zakresie pozostałyby bez zmian. Obecnie dyskutowana propozycja kompromisowa pozbawia kraje członkowskie swobody wyboru organu, który miałby w ramach systemu nadzoru wykonywać kontrole firm audytorskich badających jednostki zainteresowania publicznego. A zatem chociaż powyższa zmiana rzeczywiście skutkowałaby przejściem przez organ nadzoru publicznego zadań związanych z przeprowadzaniem kontroli firm audytorskich badających jednostki zainteresowania publicznego, to nie musiałaby ona jednak oznaczać całkowitego zmarginalizowania roli samorządu zawodowego. Samorząd nadal mógłby przeprowadzać kontrole firm audytorskich badających podmioty inne niż jednostki zainteresowania publicznego, jak też wykonywać pozostałe dotychczasowe zadania wynikające z ustawy o biegłych rewidentach.

Czy ewentualne unijne zasady w tym zakresie powinny mieć „sztywny” charakter czy raczej państwa powinny mieć tu prawo wyboru?

Nie przesądając o tym, jak będzie wyglądał przyszły system nadzoru publicznego nad audytem w Polsce, można stwierdzić, że jedno jest pewne – powinien on być tak zaplanowany, by spełniał jednocześnie dwa warunki: po pierwsze kontrola firm audytorskich badających jednostki zainteresowania publicznego przeprowadzana może być tylko przez niezależnych inspektorów, a po drugie istnieje możliwość zapewnienia odpowiednich zasobów finansowych i kadrowych do ich wykonywania w tym systemie. Do tego potrzebne nam są odpowiednio elastyczne przepisy unijne, gwarantujące Polsce swobodę w decydowaniu o kształcie naszego systemu nadzoru publicznego.

Co z wprowadzeniem w Polsce Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej? Od wielu lat o tym się mówi, od wielu lat też słyszy się o przygotowaniach do ich wprowadzenia – co stoi na przeszkodzie?

Problemem nie jest to, że ktoś nie chce wprowadzenia Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej. Wszyscy decydujący o ich

przyjęciu chcą – a więc i KIBR, i KNA. Problemem jest ich prawidłowe i przemyślane wdrożenie. Myślę, że w tym zakresie Komisja dochodzi do konsensusu z KIBR. Kontekstem opóźnień w tym zakresie jest też brak wyraźnych sygnałów płynących z UE. Przypomnę, że Komisja Europejska ma uprawnienie do przyjęcia międzynarodowych standardów jako obowiązujących w Unii. Jednak mimo oczekiwań, do tej pory tego nie uczyniła. W tej chwili właściwe jest przyjęcie tych standardów na poziomie krajowym. Prowadzimy uzgodnienia z KIBR co do sposobu ich przyjęcia, tak aby ich wdrożenie było sprawne i merytorycznie właściwe.

Chciałabym też podkreślić, iż staramy się wspierać biegłych rewidentów w trudnym procesie przestawienia się na standardy międzynarodowe. Ministerstwo Finansów przewidziało w realizowanym we współpracy z Bankiem Światowym projekcie, finansowanym ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, kompleksowe szkolenia z MSRF dla wszystkich biegłych rewidentów wykonujących zawód. Szkolenia te są realizowane z powodzeniem we współpracy z KIBR. W chwili obecnej w skali całego kraju uczestniczy w nich około 2900 biegłych rewidentów.

Czy Ministerstwo Finansów planuje zmiany w ustawie o biegłych rewidentach? Jakiś czas temu zainicjowano prace nad projektem, samorząd zgłosił szereg swoich propozycji, a potem je wstrzymano ze względu na działania prowadzone w UE. I co dalej?

Jakiś czas temu zauważono potrzebę dokonania zmian w ustawie o biegłych rewidentach. Po podjęciu prac okazało się jednak, iż z uwagi na toczące się na forum unijnym prace nad zmianami w dyrektywie regulującej te kwestie, bardziej właściwym będzie wstrzymanie się z kompleksową nowelizacją ustawy do czasu przyjęcia zmian ws. audytu przez UE. Jak już wspomniałam, prawdopodobne jest, iż nastąpi to w 2014 roku. Zatem wszystko wskazuje na to, że lata 2014–2015 to będzie czas intensywnych prac nad nowelizacją ustawy o biegłych rewidentach. Jednak już obecnie na forum KNA toczy się dyskusja nad propozycjami niezbędnych zmian do ustawy.

Chciałabym jeszcze wspomnieć, że obecnie w polskim Parlamencie trwają prace nad II transzą deregulacji przewidującą między innymi zmiany w zakresie ułatwienia dostępu do zawodu biegłego rewidenta. Uproszczone zostaną m.in. zasady odbywania i zaliczania praktyki i aplikacji przez kandydatów na biegłych rewidentów. Będzie również możliwość zaliczenia części teoretycznej postępowania kwalifikacyjnego w przypadku ukończenia odpowiednich studiów wyższych lub też na podstawie postępowania kwalifikacyjnego prowadzonego przez organ uprawniony w innym państwie UE.

Należy też podkreślić, że w związku z planowaną „deregulacją” usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, to m.in. rolę samorządu będzie dbanie, aby zawód księgowy i biegłego rewidenta były dobrze postrzegane przez rynek.

Ustawa o rachunkowości jest krytykowana przez księgowych. Pani powiedziała kiedyś publicznie, że potrzebna jest jej nowelizacja. Czy rzeczywiście i co przede wszystkim powinno być zmienione?

Każdy przepis prawa ma to do siebie, że w pewnym momencie się dezaktualizuje, co wynika z ciągłych i dynamicznych zmian zachodzących w świecie, praktycznie w każdej dziedzinie życia. Dotyczy to również ustawy o rachunkowości, a konieczność zmian w tej akurat dziedzinie wynika ze zmian otoczenia gospodarczego i warunków funkcjonowania przedsiębiorstw. Chcemy przede wszystkim zmniejszyć obciążenia administracyjne związane z rachunkowością, głównie w obszarze sprawozdawczym dla małych i średnich jednostek spełniających kryteria przewidziane w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek. Będzie to kontynuacja rozpoczętych zmian w zakresie ułatwień w rachunkowości dla podmiotów mikro, które wkrótce, po przyjęciu przez Radę Ministrów, zostaną skierowane pod obrady parlamentu. Prowadzimy obecnie w Ministerstwie Finansów prace analityczne pod kątem niezbędnych zmian przepisów wynikających przede wszystkim z konieczności dostosowania do wymogów dyrektywy oraz dotychczasowych doświadczeń ze stosowania ustawy o rachunkowości.

Rozmawiał Krzysztof Sobczak

Kryzys finansowy trochę

Usługi biegłego rewidenta w warunkach kryzysu finansowego to zasadniczy temat odbywającej się w dniach 16–18 października 2013 r. w Jachrance XIV Dorocznej Konferencji Audytingu. Zaplanowane w ramach konferencji obrady plenarne obejmują następujące zagadnienia:

- Usługi biegłego rewidenta w kontekście międzynarodowym
- Kryzys finansowy i jego wpływ na strategię działania sektora prywatnego i publicznego
- Wpływ kryzysu finansowego na rynek usług biegłych rewidentów i usług pokrewnych
- Metodologia usług biegłego rewidenta w warunkach spowolnienia gospodarczego
- Rozwój czy stagnacja usług biegłego rewidenta

Redakcja „Wiadomości Konferencyjnych” zwróciła się do członków KRBR z prośbą o odpowiedzi na następujące pytania:

1. Jak globalne spowolnienie gospodarcze odbiło się na rodzimym rynku audytu?
2. Czy w najbliższej przyszłości należy spodziewać się zmian w strukturze rynku audytorskiego w Polsce?
3. Konsekwencją kryzysu finansowego jest widoczny na rynku kryzys zaufania – czy w związku z tym można oczekiwać zwiększonego popytu na rzetelną informację finansową, a co za tym idzie usługi biegłych rewidentów?

XIV DOROCZNA
KONFERENCJA
AUDYTINGU

Podczas kryzysu rzetelna informacja szczególnie potrzebna

Danuta Krzywda

Doktor nauk ekonomicznych. Od 1972 r. pracuje w Katedrze Rachunkowości Finansowej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. W latach 1999–2003 była zastępcą prezesa KRBR, funkcję tę pełni również obecnie.

1. Wpływ spowolnienia gospodarczego na rynek audytu można oceniać na podstawie doświadczeń podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Obiektywną podstawą tej oceny może być analiza osiąganych przez nie przychodów ze sprzedaży usług rewizji finansowej oraz wieloprzekrojowa analiza ilości i struktury wykonanych usług. Poszczególne podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych niewątpliwie przeprowadzają takie analizy dotyczące własnej działalności. Wyniki analiz jednostkowych – często pesymistyczne – nie mogą jednak stanowić podstawy oceny ogólnej, dotyczącej całego rynku. Przeprowadzenie analizy kompleksowej w tym zakresie wymaga zaangażowania odpowiednich sił i środków, a to powinno być uzasadnione celami naukowymi bądź ewentualnymi, pożądanymi zmianami regulacji prawnych ukierunkowanymi na rozwój gospodarki rynkowej, w tym rynku audytu.

2. Czy w najbliższej przyszłości należy spodziewać się zmian w strukturze rynku audytorskiego w Polsce? Zmiany takie należy rozpatrywać w odniesieniu do popytu na usługi rewizji finansowej oraz w odniesieniu do podaży tych usług. Zapotrzebowanie na usługi rewizyjne pozostaje obecnie pod wpływem dwóch głównych czynników, które różnią się rodzajem i kierunkiem wywieranego wpływu. Pierwszym z nich jest gorsza sytuacja finansowa podmiotów, które korzystają z usług rewizji finansowej i wynikające z tej sytuacji dążenie do obniżania kosztów, w tym kosztów usług rewizyjnych. Drugim czynnikiem jest rosnąca świadomość ważności wiarygodnych informacji finansowych i korzyści z nich płynących. Należy mieć nadzieję, że ten drugi czynnik okaże się silniejszy od pierwszego.

Przewidywane zmiany rynku audytorskiego w zakresie podaży dotyczyć będą przede wszystkim struktury podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. W strukturze tej nastąpi dalszy wzrost udziału większych podmiotów na skutek większych możliwości przetwarzania i dostosowania się do nowych wyzwań.

3. Naturalną konsekwencją kryzysu zaufania na rynku, co jest również konsekwencją kryzysu finansowego, powinien być zwiększony popyt na rzetelną informację finansową. Jest on jednak w dużym stopniu zależny od poziomu świadomości uczestników rynku w tym zakresie, kształtowanego przede wszystkim w procesach edukacyjnych, a także przez działania polityków i mediów.

Kryzys nie obniżył bardzo naszych przychodów

Ernest Podgórski

Skarbnik Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. Doktor nauk o zarządzaniu, pracownik Sopotkiej Szkoły Wyższej, prezes zarządu Zespołu Biegłych Rewidentów Saldo-Kredyt sp. z o.o. Jest członkiem Komitetu Standardów Rachunkowości przy Ministrze Finansów.

1. Pomimo że efekty spowolnienia gospodarczego są widoczne również w polskiej gospodarce, to z perspektywy skarbnika Krajowej Rady Biegłych Rewidentów mogę stwierdzić, że nie spowodowało to spadku sumy przychodów wszystkich podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań z tytułu wykonywania usług rewizji finansowej. Jednakże analiza jednostkowych przychodów podmiotów audytorskich wykazuje na zmniejszenie przychodów w małych firmach.

2. Moim zdaniem spodziewane przyjęcie do stosowania Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej spowoduje wzrost kosztów działalności firm audytorskich, jak również widoczny spadek cen jednostkowych za badanie sprawozdań finansowych. To może doprowadzić, w wyniku likwidacji lub konsolidacji firm, do zmniejszenia liczby małych podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań.

3. Wydawać się może, że kryzys finansowy będzie przyczynkiem do większego zainteresowania usługami biegłych rewidentów jako gwarantów rzetelności badanych przez nich sprawozdań finansowych. Jednakże obserwacja działań potencjalnych użytkowników sprawozdań finansowych udowadnia, że zamiast korzystać z usług firm audytorskich, ci starają się nadal korzystać z zatrudnianych przez siebie analityków finansowych bądź innych osób, które posiadają umiejętności wnioskowania z dostępnych danych o działalności przedsiębiorstw.

Przedsiębiorstwa szukają oszczędności

Ewa Sowińska

Przez trzynaście lat (do września 2009 roku) pracowała w firmie audytorskiej Pricewaterhouse-Coopers sp. z o.o. Była członkiem zarządu Pricewaterhouse-Coopers sp. z o.o. Obecnie jest partnerem w firmie ESO Audit.

1. W okresie spowolnienia gospodarczego firmy szukają oszczędności. Wpływa to również na rynek audytu. Wydawać by się mogło, że rzetelna informacja finansowa, zweryfikowana przez audytora, w dobie kryzysu zyska na wartości. Tymczasem tnąc wydatki, firmy, które nie podlegają obowiązkowi corocznych badań sprawozdań finansowych, często

zmienia nasz rynek

rezygnują z audytu. Z kolei przedsiębiorstwa zobligowane do badań wybierając audytora, coraz częściej kierują się ceną, a nie jakością usług. W sytuacji presji na wysokość wynagrodzenia za usługi audytorskie coraz częściej pojawia się niezdrowa konkurencja pomiędzy audytorami, polegająca na zaniżaniu cen.

2. W dobie rewolucyjnego postępu technologicznego, kiedy na rynku pojawiają się nowe skomplikowane usługi oparte o technologie elektroniczne i nowe systemy finansowo-księgowo, może okazać się, że dobra znajomość rachunkowości i prawa podatkowego nie jest już wystarczająca. Potrzebna jest wiedza ekspercka pozwalająca na sprawne poruszanie się w środowisku zaawansowanych technologii i odnajdywanie powiązań pomiędzy biznesem a informacją finansową, powiązań podatkowo-prawnych i rachunkowych. Rynek audytorski będzie ewoluował w kierunku firm audytorskich opartych na możliwości współpracy pomiędzy ekspertami. Tylko takie podejście zapewni wysoką jakość usług audytorskich. Można też zastanawiać się, czy będzie powiększała się rynkowa dominacja dużych podmiotów czy też na znaczeniu zyskają firmy mniejsze, ale bardziej elastyczne i szybciej reagujące na zmiany i wymagania rynku.

3. Podstawą podejmowania decyzji przez inwestorów są przede wszystkim sprawozdania finansowe. Usługi biegłych rewidentów zapewniają potwierdzenie poprawności i rzetelności informacji finansowych oraz ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa. Powinno z tego wynikać zwiększenie popytu na usługi biegłych rewidentów. Jednak w czasach kryzysu finansowego firmy szukając oszczędności, mogą też decydować się na ograniczenie wydatków na badanie sprawozdań, a nawet zrezygnować z tych usług. Zwiększeniu zapotrzebowania na pracę biegłych służyć więc będzie raczej ożywienie gospodarcze.

Obserwujemy spadek cen za audyt

Jacek Hryniuk

Członek Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz Komisji Nadzoru Audytowego. Od 2001 r. związany jest z firmą Ernst & Young, gdzie pełni funkcję partnera w dziale audytu, a od 2007 roku jest prezesem zarządu Ernst & Young Audit sp. z o.o.

1. Istotny wpływ na rynek usług audytorskich mają: liczba klientów obsługiwanych przez podmioty uprawnione do badania, średnie ceny badania oraz liczba innych prac poza audytem, zlecanych audytorom. Niestety kryzys miał wpływ na wszystkie trzy elementy wpływające na przychody realizowane przez biegłych rewidentów – liczba jednostek mających obowiązek badania zmniejszyła się, ceny uległy dalszemu spadkowi, a ilość dodatkowych prac również jest ograniczona. Z jednej strony firmy skupiały się na podejmowaniu działań ukierunkowanych na utrzymanie dotychczasowej działalności, a nie na rozwój. Wprowadzały programy oszczędnościowe, a jednym z obszarów szybkich oszczędności są usługi eksperckie. Biorąc pod uwagę spowolnienie gospodarcze spółki nie miały apetytu na inwestycje, a instytucje finansowe, pomimo dużej ilości wolnych środków pieniężnych, nie były skore do udzielania kredytów. Wszystkie te elementy spowodowały, iż ilość pracy dla audytorów, czy to związanej bezpośrednio z badaniem statutowym, czy też z innymi pracami związanymi z pozyskiwaniem nowych źródeł finansowania, czy innych rodzajów usług, jest w obecnej sytuacji coraz mniejsza.

2. Zmiany w strukturze rynku audytorskiego w Polsce następują bezpośrednio w wyniku spowolnienia gospodarczego, jak i w konsekwencji związanych z tym spowolnieniem zmian przepisów prawnych, w tym również podnoszenia progów dla obowiązkowego badania sprawozdań finansowych, a więc zmniejszania się liczby potencjalnych odbiorców usług świadczonych przede wszystkim przez małe firmy audytorskie. Z raportu Komisji Nadzoru Audytowego na temat polskiego rynku audytu wynika, że pod koniec 2012 roku było o 81 mniej firm audytorskich niż rok wcześniej. Dane te świadczą o dokonującej się konsolidacji na rynku usług audytorskich – zwiększa się udział podmiotów większych

przy zmniejszającej się liczbie podmiotów jednoosobowych w wyniku ich likwidacji lub łączenia w większe firmy. Firmy małe mają trudności z zapewnieniem właściwej kontroli jakości usług badania sprawozdań finansowych oraz ponoszeniem kosztów nadzoru, ubezpieczenia i doskonalenia zawodowego. Szansą dla średnich firm może być większa elastyczność i budowanie sieci audytorskich.

3. Korzystanie z usług biegłych rewidentów ma być gwarancją niezależnej oceny firmy i szerszego spojrzenia na jej funkcjonowanie. Firmy audytorskie mają szerokie doświadczenia zdobyte przy świadczeniu usług dla różnych klientów, dysponują unikalnymi danymi pozyskanymi w trakcie współpracy z klientami, na podstawie których sporządzają własne analizy i kierują się nimi w trakcie świadczenia usług. Przedsiębiorcy traktują też coraz częściej audyt finansowy jako dodatkowe narzędzie usprawnienia działalności ich firmy. Należy więc oczekiwać zwiększonego popytu ze strony przedsiębiorców na usługi biegłych rewidentów. Wykorzystanie przez przedsiębiorstwa zarówno funkcji usług biegłego rewidenta jako gwaranta rzetelności zbadanych przez niego informacji finansowych, jak i jako pomocy w usprawnieniu działalności przedsiębiorstwa będzie sprzyjało odbudowie kryzysu zaufania na rynkach.

Warunkiem jednak tej odbudowy jest z jednej strony odpowiedzialna jakość świadczonych przez biegłych rewidentów usług, z drugiej natomiast zrozumienie przez przedsiębiorców roli rzetelnej informacji finansowej dla przyszłości ich firm.

Także ze strony regulatorów rynku audytowego odnotowuje się działania wychodzące naprzeciw postulatowi rynku o wzbogacenie rezultatów pracy audytora o dodatkowe wartości dla przedsiębiorców. Rada Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług Atestacyjnych opracowała projekt zmian podstawowych standardów rewizji finansowej, mający na celu udoskonalenie treści opinii z badania sprawozdania finansowego poprzez umieszczenie w niej dodatkowych paragrafów, m.in. o kwestii kontynuacji działalności i znaczących kwestiach stwierdzonych w czasie audytu.

Rynek coraz bardziej konkurencyjny

Jan Letkiewicz

Partner zarządzający departamentu w Grant Thornton Frąckowiak. Wykłada na szkoleniach organizowanych przez Instytut Rachunkowości i Podatków w Warszawie.

1. Stosunkowo łagodny przebieg spowolnienia gospodarczego, który obserwujemy w Polsce, niewiele zmienił w strukturze rynku audytu. Z pewnością stał się on jeszcze bardziej konkurencyjny, ale tę tendencję obserwujemy właściwie już od 2009 roku.

2. Nie spodziewam się zmian w strukturze rynku audytorskiego w krótkim okresie. Nowe regulacje dotyczące wprowadzenia międzynarodowych standardów kontroli jakości, wymuszające zmiany organizacji audytów, nie zostaną wprowadzone szybko. Stąd niewielka skłonność podmiotów świadczących usługi audytu do zmian. Za takie zmiany uważam transakcje przejęć lub połączeń znaczących podmiotów na rynku. Zmiany, które zauważam, to rozszerzanie przez podmioty świadczące dotychczas głównie usługi audytu, zakresu swojego działania na inne obszary dopuszczone przepisami prawa takie jak działalność doradcza, szkoleniowa czy popularny ostatnio outsourcing ksiąg.

3. Poprawa wizerunku to zadanie na długie lata i po takim czasie można spodziewać się pozytywnych efektów. W mojej ocenie bardzo wiele dzieje się celem poprawy wizerunku biegłego rewidenta. Dotyczy to głównie podmiotów badających jednostki zainteresowania publicznego. Z sukcesem zakończył się pierwszy, trzyletni okres weryfikacji przez KKN wszystkich podmiotów badających takie jednostki. Kontrole te, w moim odczuciu, bardzo dobrze wpływają na środowisko. Mają one ogromny efekt edukacyjny, ale i prewencyjny. Nie można nie docenić też obserwowanego od jakiegoś czasu wkładu Komisji Nadzoru Audytowego w budowanie wizerunku biegłego rewidenta na rynku publicznym.

Kryzys finansowy trochę

CD. ZE STRONY 11

Włączanie się regulatora w prace nad poprawą jakości sprawozdań finansowych spółek publicznych należy w moim odczuciu traktować jako pomoc w naszej misji.

Rośnie popyt na usługi doradcze

Krzysztof Burnos

Od 2005 r. jest prezesem spółki audytorskiej Elma PolAudit Sp. z o.o. Jest członkiem Grupy roboczej FEE ds. sektora MŚP i MŚFA oraz przewodniczącym Komisji KRBR ds. rozwoju usług biegłego rewidenta w sektorze MŚP.

1. Spowolnienie gospodarcze nie jest sprzymierzeńcem inwestycji i rozwoju. Przedsiębiorstwa koncentrują się na oczekiwaniu ożywienia gospodarczego. W takich okolicznościach nie tylko rynek usług audytorskich nie może rosnąć, ale nie pozostaje to bez wpływu również na kwotowanie tych usług. Spowolnienie sprzyja natomiast rozwojowi usług doradczych, łączących elementy audytu i doradztwa biznesowego. W większym stopniu dotyczy to jednak rynku spółek publicznych i dużych przedsiębiorstw niż sektora MŚP. Pamiętajmy, że na spółki publiczne wywierana jest szczególna presja oczekiwań inwestorów, aby nie pozostać biernym wobec szans rynkowych, jakie daje samo spowolnienie gospodarcze.

2. Dominującym źródłem popytu na usługi audytorskie są od wielu lat przede wszystkim regulacje prawne. To ich zmiana może w rzeczywistości wpłynąć na zmianę w struktury podaży rynku. Wiemy dobrze, że im bardziej złożone są zasady sprawozdawczości oraz standardy rewizji finansowej, tym trudniej jest działać na rynkach usług audytorskich. A tegoroczna modernizacja IV Dyrektywy upraszcza sprawozdawczość finansową sektora MŚP. Dodatkowo wierzę, że biegli rewidenci zostaną również dobrze przygotowani do stosowania MSRF, co nie utrudni im funkcjonowania na rynku. Dlatego uważam, że nie powinniśmy spodziewać się istotnych zmian w najbliższej przyszłości.

3. Zawęziłbym tutaj problem raczej do analizy popytu na informację atestowaną przez biegłego rewidenta. Błędem byłoby bowiem zakładanie *a priori*, że niezaudytowana informacja finansowa jest niezetelna. Adresatami usług audytorskich są dwa podstawowe segmenty przedsiębiorstw. Pierwszy z nich to duże przedsiębiorstwa i spółki publiczne. Jednostki te niezmiennie korzystają z usług firm audytorskich, nie ograniczając ich jedynie do badań sprawozdań finansowych. Determinantą liczby zleceń jest tutaj wymuszona oczekiwaniami inwestorów aktywność gospodarcza, często niezależna od spowolnienia gospodarczego. Drugim segmentem jest sektor MŚP, w którym popyt na audytowaną informację wynika niestety przede wszystkim z obowiązków prawnych, powiązań kapitałowych oraz pojawiania się sytuacji kryzysowych w samych przedsiębiorstwach. Wpływ na wzrost popytu usług biegłego rewidenta tego ostatniego czynnika rośnie szczególnie w czasie kryzysu gospodarczego.

2. Moim zdaniem nic nie wskazuje na to, aby znacząco miała wzrosnąć liczba podmiotów mających obowiązek poddania swoich sprawozdań finansowych badaniu przez biegłego rewidenta. Większość nowo powstających jednostek to jednostki nie mające obowiązku badania. Jeżeli dodamy do tego ewentualność podwyższenia progów do obowiązkowego badania, to nie spodziewam się zwiększonej ilości prac związanych z badaniem sprawozdań finansowych.

Z drugiej strony spowolnienie gospodarcze zmusza przedsiębiorstwa do ciągłej poprawy konkurencyjności swoich wyrobów lub usług. Skutkiem tego są restrukturyzacje przedsiębiorstw, przekształcenia i połączenia spółek. Te działania dają biegłym rewidentom szansę na świadczenie innych usług niż badanie sprawozdań finansowych. Aktualnie na rynku audytorskim w Polsce działa ok. 1650 podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Większość z nich to biegli rewidenci prowadzący działalność gospodarczą. Coraz bardziej skomplikowana rzeczywistość gospodarcza wymaga niejednokrotnie zaangażowania w proces badania sprawozdań finansowych osób posiadających specjalistyczną wiedzę i to nie tylko z zakresu rachunkowości. Dla małych podmiotów audytorskich, szczególnie jednoosobowych, może to być trudne wyzwanie. Trzeba też wspomnieć o kosztach prowadzenia działalności przez podmioty uprawnione do badania. Koszty ubezpieczenia, koszt programów wspomagających badanie itd. mogą stanowić zbyt duże obciążenie dla jednoosobowego podmiotu audytorskiego. Konieczność sprostania

Zapotrzebowanie na rzetelną informację nie maleje

Piotr Kołodziejczyk

Prezes zarządu firmy BUFIKS Spółka z o.o. Biuro Usług Finansowo-Księgowych Grupa FINANS-SERVIS w Katowicach. Od 2010 r. egzaminator Komisji Egzaminacyjnej.

1. W okresie spowolnienia gospodarczego można zaobserwować większe zainteresowanie innymi usługami, które mogą wykonywać biegli rewidenci. Coraz częściej są oni proszeni o pomoc i fachowe doradztwo w procesie przekształceń kapitałowych, w tym podziału lub połączenia spółek handlowych. Również osoby fizyczne prowadzące indywidual-

na działalność gospodarczą dostrzegają ryzyko związane z prowadzonym biznesem. W celu ograniczenia tego ryzyka podejmują one decyzje związane z przekształceniem działalności gospodarczej w spółkę kapitałową. Taki proces przekształcenia nie może być przeprowadzony bez udziału biegłego rewidenta.

Rozwojowi rynku innych usług biegłego rewidenta towarzyszy spadek zainteresowania usługami związanymi z obligatoryjnym badaniem sprawozdań finansowych. Jest to zapewne konsekwencja zmniejszenia wielkości obrotów i sum bilansowych oraz zatrudnienia w wielu małych i średnich przedsiębiorstwach.

2. Obawiam się, że w niedalekiej przyszłości można spodziewać się likwidacji wielu firm audytorskich, które nie sprostają oczekiwaniom rynku i zapotrzebowaniu na nowe usługi. Warto zatem już teraz przeanalizować strategię rozwoju na najbliższe lata.

3. Jestem przekonany, że popyt na rzetelną informację dotyczącą stanu finansów podmiotów gospodarczych jest ciągły i niezależny od kryzysu finansowego. W czasach kryzysu finansowego zwiększyło się natomiast zapotrzebowanie na wiarygodne informacje ekonomiczne podawane w krótkim czasie. Takich szybkich i wiarygodnych informacji oczekują zwłaszcza uczestnicy rynków kapitałowych. Rolą biegłych rewidentów jest sprostanie tym oczekiwaniom.

Przedsiębiorstwa próbują zredukować koszty

Wacław Nitka

Od 1996 r. jest zatrudniony w spółce Deloitte Audyt sp. z o.o., aktualnie na stanowisku dyrektora. W latach 2007–2011 był członkiem Regionalnej Rady Oddziału KIBR w Gdańsku oraz członkiem Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

1. Konsekwencją spowolnienia gospodarczego jest poszukiwanie przez przedsiębiorców możliwości redukcji kosztów prowadzonej przez nich działalności gospodarczej. Dotyczy to m.in. kosztów wszelkiego rodzaju usług, w tym kosztów badania sprawozdań finansowych, które jest często postrzegane jedynie jako obowiązek wynikający z przepisów prawa. W ostatnich latach wyraźnie widoczne są oczekiwania odnośnie zmniejszenia wynagrodzeń za badanie sprawozdań finansowych. Oczekiwania te i duża konkurencja na rynku audytorskim powodują, że oferowane ceny za badanie są w wielu przypadkach niższe niż kilka lat temu.

2. Moim zdaniem nic nie wskazuje na to, aby znacząco miała wzrosnąć liczba podmiotów mających obowiązek poddania swoich sprawozdań finansowych badaniu przez biegłego rewidenta. Większość nowo powstających jednostek to jednostki nie mające obowiązku badania. Jeżeli dodamy do tego ewentualność podwyższenia progów do obowiązkowego badania, to nie spodziewam się zwiększonej ilości prac związanych z badaniem sprawozdań finansowych.

Z drugiej strony spowolnienie gospodarcze zmusza przedsiębiorstwa do ciągłej poprawy konkurencyjności swoich wyrobów lub usług. Skutkiem tego są restrukturyzacje przedsiębiorstw, przekształcenia i połączenia spółek. Te działania dają biegłym rewidentom szansę na świadczenie innych usług niż badanie sprawozdań finansowych. Aktualnie na rynku audytorskim w Polsce działa ok. 1650 podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Większość z nich to biegli rewidenci prowadzący działalność gospodarczą. Coraz bardziej skomplikowana rzeczywistość gospodarcza wymaga niejednokrotnie zaangażowania w proces badania sprawozdań finansowych osób posiadających specjalistyczną wiedzę i to nie tylko z zakresu rachunkowości. Dla małych podmiotów audytorskich, szczególnie jednoosobowych, może to być trudne wyzwanie. Trzeba też wspomnieć o kosztach prowadzenia działalności przez podmioty uprawnione do badania. Koszty ubezpieczenia, koszt programów wspomagających badanie itd. mogą stanowić zbyt duże obciążenie dla jednoosobowego podmiotu audytorskiego. Konieczność sprostania

zmienia nasz rynek

wszystkim tym uwarunkowaniom może skłonić biegłych rewidentów do rezygnacji z prowadzenia jednoosobowej działalności gospodarczej i łączenia sił poprzez podejmowanie działalności w formie różnego rodzaju spółek.

3. Zapotrzebowanie na rzetelną informację finansową wydaje się oczywiste, niezależnie od aktualnej sytuacji gospodarczej. Czy w czasie hossy, czy w czasie kryzysu rzetelna informacja finansowa jest niezbędna do podejmowania prawidłowych decyzji biznesowych.

Zdecydowana większość przedsiębiorstw poddaje swoje sprawozdania finansowe badaniu przez biegłego rewidenta, ponieważ jest to ich ustawowym obowiązkiem. Ciekawe, co by było, gdyby obowiązek badania został zniesiony. Czy taka sama liczba sprawozdań finansowych byłaby poddawana badaniu pomimo braku obowiązku? Odpowiedź na to pytanie byłaby jedynie spekulacją.

Należałoby zadać pytanie, czy zewnątrzni użytkownicy sprawozdań, jak banki kredytujące działalność przedsiębiorstwa oraz jego kontrahenci oczekują przedstawienia sprawozdania finansowego wraz z opinią biegłego rewidenta? Jeżeli chodzi o banki, to w wielu przypadkach na pewno tak. Jeżeli chodzi o kontrahentów, to odpowiedź wydaje się mniej jednoznaczna.

Można by zatem zadać kolejne pytanie o postrzeganie i prestiż zawodu biegłego rewidenta, ale odpowiedź na nie wymagałaby znacznie dłuższych rozważań.

XIV DOROCZNA KONFERENCJA AUDYTINGU

Ceny w dół, ale przybywa nowych usług

Maria Rzepnikowska

Obecnie pełni funkcję prezesa zarządu w firmie Deloitte Polska Sp. z o.o., do roku 2005 była partnerem odpowiedzialnym za dział audytu. W latach 2009–2013 była przedstawicielem KIBR w Komisji Nadzoru Audytowego.

1. Na pewno spadło wynagrodzenie za badanie sprawozdań finansowych, przynajmniej o 20 procent i tendencja spadkowa trwa. Firmy chcąc utrzymać się na rynku, zmniejszają ceny usług. Jest pytanie, do jakiego poziomu można to obniżanie prowadzić? Z pewnością firmy audytorskie zmieniły strukturę obsługiwanych firm. Jeśli przypatrzemy się przychodom dużych firm audytorskich, zobaczymy, że zaczęły one spadać w określonym segmencie. Aby zachować wysokość przychodów na podobnym poziomie, firmy zaczęły więc sięgać po inną część rynku – zainteresowały się badaniem sprawozdań finansowych czy projektami okołoaudytowymi dla firm, dla których do tej pory nie pracowały. Ceny spadły, zrównały się, w konsekwencji usługi dużych firm audytorskich stały się dostępne także dla średnich i małych podmiotów, dla których wcześniej były po prostu zbyt wysokie. Moim zdaniem spadek wynagrodzenia nie będzie jednak miał wpływu na jakość usług świadczonych przez biegłych rewidentów. Obniżanie cen przez odpowiedzialnych biegłych rewidentów może postępować tylko do poziomu, który pozwoli na dotrzymanie wszelkich procedur i kontroli jakości – nie widzę więc na polskim rynku takiego ryzyka.

2. Ponieważ obniżyły się ceny za audyt, duże firmy audytorskie zaczęły obsługiwać także te segmenty rynku, które dotychczas najczęściej były obsługiwane przez mniejsze podmioty. To wymusiło więc także na tych drugich zmianę struktury obsługiwanych firm. Konieczność utrzymania standardów jakości przy zmniejszonych wynagrodzeniach z pewnością spowoduje zmiany na rynku.

3. Jeśli chodzi o zakres badań statutowych, to on się nie zmienił – ci, którzy muszą zbadać sprawozdanie, zrobią to niezależnie od kryzysu

zaufania, bo tego wymaga prawo. Przy okazji kryzysów finansowych – a obserwujemy już trzeci – widać natomiast większe zapotrzebowanie na usługi biegłego rewidenta wśród jednostek niezobligowanych do badania swoich sprawozdań. Wymuszają to na nich najczęściej inwestorzy. Zawsze w okresie dekoniunktury następuje pewien cykl – firmy decydują, czym chcą się dalej zajmować, a z których elementów biznesu rezygnują – przeprowadzają pewną restrukturyzację, dochodzi do wielu transakcji oczyszczających core business z niepotrzebnych elementów. Inne firmy z kolei korzystają z obniżonych cen, dokupują w tym czasie do swojego głównego biznesu dodatkowe elementy, na które w czasie koniunktury nie mogły sobie pozwolić. Na pewno więc popyt na rzetelną informację finansową z tego zakresu zwiększył się.

Część firm nie docenia wagi dobrego audytu

Jadwiga Szafraniewicz

Doktor nauk ekonomicznych, udziałowiec i prokurent w Kancelarii Biegłych Rewidentów sp. z o.o. we Wrocławiu. W latach 1999–2003 oraz 2007–2011 była zastępcą prezesa Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. W obecnej kadencji pełni funkcję sekretarza Krajowej Rady.

Wpływ spowolnienia gospodarczego na rynek audytu wiąże się z ciągłym przekształcaniem naszej gospodarki. Obserwujemy procesy łączenia przedsiębiorstw, przekształcania i likwidacji. W szczególności właściciele kilku przedsiębiorstw optymalizując zyski i minimalizując koszty, łączą je w większe jednostki gospodarcze. W naszym kraju kultura prowadzenia biznesu odbiega bardzo od innych krajów. Powszechna w większości krajów analiza kosztów i korzyści oraz sposób postrzegania kwestii przejrzystości działalności gospodarczej u nas są dalekie od standardów światowych. Stąd wiele jednostek gospodarczych myśli o jak największych uproszczeniach w zakresie rachunkowości i sprawozdawczości, a badanie sprawozdań finansowych postrzega jedynie jako czynność, ujawniającą zbyt wiele informacji, których jednostka nie chce przekazać stronom trzecim. Tymczasem rachunkowość, ujawnienie informacji finansowych i niefinansowych w sprawozdaniu finansowym powinny być elementem ograniczenia ryzyka uczestników rynku. Badanie informacji finansowych i uwiarygodnianie jej przez biegłego rewidenta natomiast powinno mieć istotny wpływ na podejmowane decyzje kredytowe, inwestycyjne, rozwojowe itp.

Często właściciele i zarządy spółek nie poddają badaniu swoich sprawozdań finansowych, rozpatrując je wyłącznie z punktu widzenia kosztów. Takie podejście nie sprzyja zaufaniu wobec informacji wykazywanych w sprawozdaniach finansowych. Interesariusze wchodzący w relacje gospodarcze z jednostkami gospodarczymi, których nie dotyczy obowiązek poddania badaniu sprawozdania finansowego i które nie decydują się na to fakultatywnie, powinni pamiętać o ryzyku podejmowanych decyzji gospodarczych. Tylko informacja wiarygodna, ale również szybka, czyli podlegająca ocenie w krótkim okresie, może stanowić dla nich podstawę podejmowania decyzji. Jeżeli zatem chcemy, aby wzrosło zaufanie do informacji finansowych, to sprawozdanie finansowe powinno podlegać ocenie przez niezależnego biegłego rewidenta. Stąd istotny wpływ na wzrost zapotrzebowania na usługi biegłego rewidenta, w tym ocenę zawartości sprawozdań finansowych, mogą wywierać właśnie interesariusze korzystający z tych informacji. Ich wymagania przed podjęciem decyzji: kupić – nie kupić, zainwestować – nie zainwestować, pożyczyć – nie pożyczyć powinny zawierać klauzule weryfikacji informacji pełnej lub cząstkowej, na podstawie których podejmują swoją decyzję, aby ograniczyć ryzyko gospodarcze. Pamiętajmy też, że biegli rewidentnicy mogą wykonywać różne usługi, nie tylko badanie sprawozdania finansowego – myślę o usługach poświadczających i pokrewnych, jak chociażby ocena płynności finansowej. W czasach kryzysu płynność finansowa może się zmniejszyć nawet w przedsiębiorstwach rentownych, a konsekwencją braku płynności finansowej może być nawet upadłość jednostki gospodarczej.

Komisja Egzaminacyjna dba o poziom

Rozmowa z prof. dr hab. Gertrudą Świdorską, biegłym rewidentem, przewodniczącą Komisji Egzaminacyjnej, kierownikiem Katedry Rachunkowości Menedżerskiej SGH

Krzysztof Sobczak: W grudniu kończy się kadencja Komisji Egzaminacyjnej. Jak ją pani ocenia, co było w jej pracy najważniejsze, czy wszystkie plany udało się zrealizować?

Gertruda Świdorska: Trudno w tej pracy mówić o planach. Ustawa o biegłych rewidentach stawia przed Komisją konkretne zadania, które muszą być realizowane. Najważniejsze z nich to przeprowadzanie egzaminów. Do 27 września 2013 roku do 10 egzaminów pisemnych przystąpiło 38 799 kandydatów. Egzamin dyplomowy zdało 877 osób. W postępowaniu kwalifikacyjnym uczestniczyło 10 816 kandydatów, a zakończyło je 877.

Komisja Egzaminacyjna rozpoczęła prace po wejściu w życie znowelizowanej ustawy o biegłych rewidentach. Został rozszerzony przez tę ustawę zakres wiedzy wymaganej od kandydatów na biegłych rewidentów. Na przykład w odniesieniu do rewizji finansowej o takie zagadnienia, jak prawo spółek i ładu korporacyjnego, prawo bankowe i ubezpieczeniowe. Większą wagę przywiązuje się do międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej, zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej, znajomości matematyki i statystyki. W pierwszym okresie pracy Komisja musiała więc przygotować wymagania kwalifikacyjne oraz tematy egzaminacyjne w zakresie określonym przez znowelizowaną ustawę.

Jak pani ocenia swoją pracę w Komisji? Są powody do satysfakcji? Jakies rady dla przyszłych członków Komisji Egzaminacyjnej?

Przytoczone liczby mówią same za siebie. Udało nam się, przy ogromnym nakładzie pracy całego zespołu Komisji, zrealizować postawione zadania. Udało nam się także, przy współpracy z Ministerstwem Finansów, rozwiązać problem kandydatów, którzy nie ukończyli w okresie czterech lat od uchylecia ustawy z 13 października 1994 roku postępowania kwalifikacyjnego. Zgodnie z tą ustawą kandydat powinien zakończyć postępowanie kwalifikacyjne w ciągu czterech lat. Natomiast obecnie obowiązująca ustawa nie wprowadza żadnych ograniczeń czasowych w tym zakresie.

Jak pani ocenia zakres wiedzy biegłych rewidentów? Czy po przejściu postępowania kwalifikacyjnego są w pełni przygotowani do wykonywania zawodu? Czy może coś należałoby zmienić w tej procedurze?

Odpowiadając na to pytanie, posłużę się pismem, które otrzymałam w lipcu od przewodniczącego Komisji Nadzoru Audytowego, w którym wskazano problemy dotyczące kwalifikacji, kompetencji oraz warsztatu pracy biegłych rewidentów wykonujących zawód. Najczęściej powtarzające się problemy warsztatowe w zakresie standardów rewizji finansowej to m.in. formułowanie strategii i planu badania, oceny ryzyka na poziomie stwierdzeń, oceny wystarczalności i adekwatności dowodów badania, zasad przeprowadzania i dokumentowania testów zgodności, zasad sporządzania dokumentacji roboczej. Natomiast najczęściej powtarzające się problemy warsztatowe w zakresie rachunkowości to m.in. wycena i prezentacja zaawansowanych instrumentów finansowych, rozpoznawanie i techniki oceny utraty wartości aktywów, specyfika rachunkowości jednostek sektora finansowego.

Komisja Egzaminacyjna z wielką odpowiedzialnością podchodzi do sprawdzania wiedzy i umiejętności kandydata na biegłego rewidenta, by takich problemów było jak najmniej. Czyni to poprzez odpowiednią konstrukcję zestawów egzaminacyjnych, w których dokonywany jest taki dobór pytań testowych i zadań sytuacyjnych, by ten zestaw obejmował całą tematykę egzaminu a także odpowiedni stopień trudności pytań testowych i zadań sytuacyjnych, który ma być adekwatny do wiedzy i umiejętności wymaganych od ekspertów, czyli biegłych rewidentów. Niezwykle ważny jest też egzamin dyplomowy, podczas którego sprawdzana jest nie tyle nabyta przez kandydata wiedza, co jej powiązanie z umiejętnościami osiągniętymi w oparciu o aplikację.

Dużo jednak zależy od przebiegu praktyki w zakresie rachunkowości oraz aplikacji. Komisja stwierdza w oparciu o sprawozdanie kandydata odbycie praktyki i aplikacji. Aby móc lepiej sprawdzić efekty praktyki i aplikacji, Komisja opublikowała na stronie KIBR komunikat zalecający, by w „Dzienniku praktyki w zakresie rachunkowości” oraz w „Sprawozdaniu aplikanta z przebiegu aplikacji”

kandydat na biegłego rewidenta właściwie udokumentował nabyte umiejętności podczas odbytej praktyki i aplikacji.

Dlaczego pani zdaniem tylko 15–20 procent osób zdobywających uprawnienia decyduje się na wykonywanie zawodu biegłego rewidenta?

Jest to zawód bardzo trudny o wyjątkowo dużym ryzyku. Prestiż tego zawodu oraz wynagrodzenie, jakie uzyskują biegli za tak odpowiedzialną pracę, nie są odpowiednie do ryzyka i wymaganych umiejętności. Może dlatego część osób, które zdają egzaminy i spełniają wszystkie warunki niezbędne do uzyskania uprawnień zawodowych, nie podejmuje później tej pracy.

Co pani sądzi o projektowanej deregulacji w odniesieniu do zawodu biegłego rewidenta? Potrzebne są jakieś ułatwienia? Deregulacja przewiduje m.in. obowiązek uznawania egzaminów z uczelni. Ma to sens?

Rządowy projekt ustawy o ułatwieniach dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych przewiduje zmiany w ustawie o biegłych rewidentach zarówno pozytywne dla zawodu, jak i negatywne. Chciałabym zwrócić uwagę na zmiany, które – jeśli pozostaną w obecnej postaci – mogą wpłynąć na obniżenie kwalifikacji biegłych rewidentów.

Artykuł 5 ust. 2a projektu przewiduje możliwość wpisu na listę biegłych rewidentów osobie fizycznej, która posiada co najmniej 15-letnie doświadczenie zawodowe w zakresie rachunkowości, prawa i finansów. Oznacza to, że taka osoba jest zwolniona z aplikacji w podmiocie uprawnionym do badania. Celem aplikacji jest praktyczne przygotowanie do samodzielnego wykonywania zawodu. Podczas aplikacji kandydat na biegłego rewidenta bierze udział w takich czynnościach biegłego rewidenta, jak na przykład planowanie badania, wyznaczanie istotności i ryzyka badania, dobór procedur badania oraz wystarczających i odpowiednich

kwalfikacji biegłych rewidentów

dowodów badania. Obecnie wymagany jest udział kandydata w badaniu co najmniej dwóch rocznych sprawozdań finansowych oraz samodzielne wykonanie i udokumentowanie czynności wyznaczonych przez biegłego rewidenta, opracowanie projektu raportu z przebiegu badania oraz projektu opinii biegłego rewidenta.

Pozostawienie w takim kształcie zapisu ust. 2a z art. 5 oraz ust 3b z art. 9 oznaczałoby dopuszczenie do zawodu osób nieznających warsztatu pracy biegłego rewidenta. Należałoby więc jednak rozważyć wprowadzenie dla tych osób obowiązku odbycia aplikacji. Mogłaby ona wtedy trwać trochę krócej.

Z kolei artykuł 7 ust 1a i 1b daje możliwość obligatoryjnego zaliczenia egzaminów z wiedzy teoretycznej, zdanych na uczelniach uprawnionych do nadawania stopnia doktora nauk ekonomicznych, kandydatom na biegłych rewidentów. Rozwiązanie to co do kierunku należy ocenić pozytywnie, jednak pod warunkiem zapewnienia przez uczelnie odpowiedniego zakresu i poziomu przekazywanej wiedzy.

Da się nad tym zapanować? Co to oznacza w praktyce dla Komisji Egzaminacyjnej?

Zmiana ta będzie skutkować rozszerzeniem zadań Komisji Egzaminacyjnej o obowiązek stwierdzania, czy jednostki uprawnione do nadawania stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych obejmują zakresem kształcenia wiedzę teoretyczną, o której mowa w art. 9 ust 1 i 2 ustawy, oraz czy spełniają kryteria uznawania egzaminów.

Ewentualne wejście w życie ustawy deregulacyjnej oznaczać będzie także inne nowe zadania dla Komisji. Projekt nie przewiduje na przykład żadnej odpłatności za weryfikację doświadczenia zawodowego upraw-

niającego do uznania praktyki i aplikacji osobom z 15-letnim stażem ani za weryfikację zakresu kształcenia przez uczelnie, uprawniającego do uznania egzaminów. Przy obecnych przepisach koszty pokrywać więc będzie Krajowa Rada Biegłych Rewidentów i kandydaci w „normalnym” procesie kwalifikacyjnym.

Czy ma pani jakieś sugestie pod adresem Komisji w następnej kadencji? Na czym powinna się skoncentrować?

Jeśli projekt ustawy deregulacyjnej się nie zmieni, to szczególnym wyzwaniem dla Komisji będzie weryfikacja doświadczenia wynikającego z art. 5 oraz wiedzy związanej z zapisem art 7 projektu ustawy. Chodzi o to, by ograniczyć do minimum negatywny wpływ tych zmian na poziom kwalifikacji i kompetencji przyszłych biegłych rewidentów, zarówno w obszarze wiedzy, jak i warsztatu zawodowego.

Krajowa Izba Biegłych Rewidentów podjęła niedawno decyzję o powołaniu niepublicznej placówki kształcenia ustawicznego o nazwie Centrum Edukacji KIBR, której celem ma być edukacja i rozwój zawodowy kandydatów na biegłych rewidentów. Czy to dobry pomysł, czy coś zmieni w pracy Komisji Egzaminacyjnej?

Zapewne głównym zadaniem Centrum Edukacji KIBR będzie ustawiczne kształcenie biegłych rewidentów, co w świetle przytoczonego wcześniej pisma przewodniczącego Komisji Nadzoru Audytowego jest bardzo potrzebne. A z punktu widzenia Komisji Egzaminacyjnej lepiej przygotowani biegli to także lepsi kandydaci przygotowujący się do wodu pod ich kierunkiem.

Rozmawiał Krzysztof Sobczak

Biegli rewidenci nie boją się zmian

DOKOŃCZENIE WYWIADU Z JÓZEFEM KRÓLEM ZE STR. 4-5

Krajowa Rada postanowiła utworzyć ośrodek szkoleniowy. Po co, jakie są jego cele?

Centrum Edukacji KIBR, bo tak ma się nazywać ta instytucja, ma wypełnić luki w potrzebach szkoleniowych biegłych rewidentów. Chodzi szczególnie o takie wąskie dziedziny, jak na przykład badanie SKOK-ów czy spółdzielni mieszkaniowych. Zajmuje się tym stosunkowo wąska grupa biegłych rewidentów, na tyle mała, że regionalnym oddziałom nie oplaca się dla nich organizować szkoleń. Ale na szczeblu centralnym to już może być na tyle duża grupa, żeby to miało sens. Zresztą Komisja Nadzoru Audytowego też widzi takie potrzeby i sugeruje nam znalezienie sposobu na prowadzenie takich szkoleń. Więc nowe Centrum zajmie się tym, podobnie jak całym szeregiem innych niszowych szkoleń. Chcemy też przy pomocy tej placówki trochę podnieść poziom kandydatów na biegłych rewidentów. Planujemy organizować dla nich szkolenia, ale nie na zasadzie „naucz się wypełniać test”, tylko poznaj solidnie zakres wiedzy wymagany od biegłego rewidenta. Ale jest też prozaiczna przyczyna tej decyzji. Mianowicie to, że szkolenia organizowane przez Izbę są obciążone podatkiem VAT. A to oznacza, że nie jesteśmy konkurencyjni w stosunku do innych instytucji.

Szkolenia w ramach Centrum Edukacji będą bez VAT?

Tak, ponieważ instytucje szkoleniowe są zwolnione z tego podatku. A proszę sobie wyobrazić, że od obligatoryjnych szkoleń musimy płacić VAT. Od dwóch lat czekamy na wyrok NSA, bo w warszawskim Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym wygraliśmy, ale minister wniósł odwołanie. Wyrok NSA ma być ogłoszony 25 października. Bardzo jestem ciekaw, jaki będzie, bo my uważamy, że nie powinniśmy płacić VAT od szkoleń wymaganych przez ustawę.

A co na froncie deregulacji? Czy biegli rewidenci albo kandydaci do tego zawodu mają się czegoś obawiać?

Deregulacja bardzo nas nie dotyka. Mocny spór był tylko wtedy, gdy była propozycja, by do zawodu dopuszczać też osoby ze średnim wykształceniem, ale tego już nie ma w projekcie. A w innym sprawach nie widzimy jakichś dużych problemów. Nie przeciwstawiamy się propozycji uznawania w procedurze kwalifikacyjnej egzaminów z uczelni. To już dzisiaj się dzieje, cztery uczelnie weszły w ten system na podstawie

porozumień z KIBR, bez specjalnej ustawy. Jeśli po ewentualnej zmianie kolejne uczelnie zechcą z tej możliwości skorzystać, to nie będziemy robić trudności. Oczywiście, będą musiały dostosować swoje programy i egzaminy do standardów Komisji Egzaminacyjnej, która prowadzi procedurę kwalifikacyjną dla kandydatów na biegłych rewidentów. Na razie nie słyszę o kolejnych chętnych uczelniach. Nie kwestionujemy też propozycji dopuszczenia umów cywilnoprawnych jako formy zatrudnienia biegłych rewidentów. Dzisiaj można zawrzeć dwie umowy o pracę w dwóch podmiotach, a po zmianie będzie możliwa umowa o pracę w jednej firmie i umowa cywilnoprawna w innej. Nie mamy nic przeciwko temu. Podoba się nam również dopuszczenie samokształcenia w doskonaleniu zawodowym.

To tak jakoś bezkonfliktowo ta deregulacja przechodzi. A było sporo obaw.

Rzeczywiście bezkonfliktowo. My nawet chcemy dodać do tej ustawy swój pomysł, chcemy rozszerzyć deregulację.

O co?

O listę biegłych rewidentów trwale niewykonujących zawodu. Bo dzisiaj obowiązuje przepis, który nam utrudnia życie. Ktoś z różnych powodów, ze względu na wiek, zdrowie, sytuację rodzinną, nie ma zamiaru już więcej wykonywać czynności rewizyjnych, ale mimo to nadal jest zobowiązany do obligatoryjnych szkoleń. Musi więc zapłacić za coś, co nie jest mu do niczego potrzebne. A jak ktoś taki nie szkoli się, to my musimy to wyjaśniać, prowadzić dochodzenie. To są niepotrzebne koszty i niepotrzebne nerwy. Jeśli biegły rewident chce tego uniknąć, może wypisać się z samorządu. Tylko dlaczego ma to robić, jeśli jest z samorządem emocjonalnie związany, chciałby jeszcze jakoś uczestniczyć w jego życiu, chciałby nadal używać tytułu, który zdobył? Dlatego uważamy, że stworzenie takiej listy biegłych rewidentów trwale niewykonujących zawodu rozwiązałoby ten problem. Taka osoba nie mogłaby już wrócić do zawodu, chyba że zdałaby ponownie egzaminy, nie miałyby biernego prawa wyborczego, ale mogłaby być doradcą, pracować w komisjach. To są często ludzie zasłużeni dla zawodu, więc warto znaleźć rozsądny sposób na ich wykorzystanie.

Rozmawiał Krzysztof Sobczak

Minał rok w samorządzie

● KRBR podpisała porozumienie o współpracy ze Stowarzyszeniem Audytorów Wewnętrznych IIA Polska. Zgodnie z intencją porozumienia organizacje będą współdziałały w ramach wspólnej misji, jaką jest wykonywanie zawodu zaufania publicznego, opartego na standardach profesjonalnej praktyki zawodowej, a także współtworzenie podstaw spójnego i efektywnego systemu kontroli finansowej poprzez niezależne i obiektywne zapewnienie o legalności, gospodarności, celowości oraz rzetelności finansów obejmowanych rewizją finansową i audytem.

● 6 listopada 2012 r. w Warszawie odbyło się, z inicjatywy Komisji ds. rozwoju usług biegłego rewidenta w sektorze małych i średnich przedsiębiorstwach, seminarium poświęcone rozwojowi innych usług biegłego rewidenta opartych na międzynarodowych standardach. Celem spotkania było zapoczątkowanie szerszej dyskusji i działań promujących wiedzę o innych usługach, które nie są badaniem, ale podnoszą wiarygodność sprawozdań finansowych. W seminarium wzięło udział ponad 250 osób.

w międzynarodowych transakcjach handlowych. Przeglądu dokonuje Grupa Robocza OECD ds. Przekupstwa w Międzynarodowych Transakcjach Handlowych. Biegli rewidenci są jedną z grup objętych tym przeglądem z uwagi na ustawowy obowiązek niezwłocznego zawiadomienia organu powołanego do ścigania przestępstw w przypadku, gdy w związku z wykonywaniem czynności rewizji finansowej dowiedzą się o przyjęciu korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy przez funkcjonariusza publicznego. KRBR zaplanowała także, podczas obligatoryjnego doskonalenia zawodowego w 2013 r., zakres tematyczny związany z Konwencją, który jest realizowany w ramach modułu pt. „Wybrane problemy z zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów i MSKJ”.

● W końcu marca 2013 r. KIBR uruchomiła swą stronę internetową w nowej szacie graficznej. Strona dostępna jest pod dotychczasowym adresem www.kibr.org.pl.

Uczestnicy jednego z paneli II Ogólnopolskiej Konferencji „Audyty dla bezpieczeństwa i rozwoju biznesu” (maj 2013). Na zdjęciu od lewej: **Dariusz Filar**, Rada Gospodarcza przy Prezesie Rady Ministrów, **Mariusz Grendowicz**, Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A., **Dariusz Daniluk**, Bank Gospodarstwa Krajowego, **Jacek Hryniuk**, Krajowa Izba Biegłych Rewidentów, **Paweł Adamowicz**, prezydent Miasta Gdańska, **Tomasz Piwowarski**, Komisja Nadzoru Finansowego, **Paweł Graniewski**, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

● 8 listopada 2012 r. odbyła się kolejna konferencja konsultacyjna organizowana przez Europejską Grupę Doradczą ds. Sprawozdawczości Finansowej (EFRAG) i Komitet Standardów Rachunkowości we współpracy z Krajową Izbą Biegłych Rewidentów i Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce. Przedmiotem konsultacji był dokument dyskusyjny dotyczący ramowych założeń w zakresie ujawniania informacji w sprawozdaniach finansowych. Konferencję poprzedziły, odbywające się tego samego dnia, warsztaty konsultacyjne na temat przeglądu powdrożeniowego MSSF 8 Segmenty operacyjne. Spotkanie, które było jednym z elementów szerokiej konsultacji, odbywało się w ramach wprowadzonego w 2007 r. wymogu prowadzenia przez IASB przeglądów powdrożeniowych, dotyczących każdego nowego standardu. MSSF 8 jest pierwszym standardem poddany weryfikacji w ramach tej procedury. W konferencji udział wzięli przedstawiciele spółek stosujących MSSF, użytkownicy sprawozdań finansowych, biegli rewidenci, księgowi oraz przedstawiciele środowiska akademickiego.

● Na przełomie 2012 i 2013 r. w Polsce odbywał się kolejny okresowy przegląd mający na celu ocenę wdrożenia postanowień Konwencji o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych

● 9 maja 2013 r. odbyła się, organizowana po raz drugi przez KIBR, Ogólnopolska Konferencja z cyklu „Audyty dla bezpieczeństwa i rozwoju biznesu”. Hasło przewodnie to „Biegły rewident – Akcjonariat – Zarząd”. Patronami przedsięwzięcia byli: Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie, Polski Instytut Dyrektorów, Stowarzyszenie Audytorów Wewnętrznych IIA Polska, Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych oraz ACCA. Wykład inauguracyjny wygłosił prof. Dariusz Filar, członek Rady Gospodarczej przy Prezesie Rady Ministrów. Zaproszeni na konferencję goście podjęli próbę zdefiniowania wartości, jaką biegły rewident kreuje dla rynku, zwłaszcza dla tego z jego fragmentów, który składa się na akcjonariat badanej spółki oraz dla jej zarządu. Dyskusja dotyczyła również tego, w jaki sposób opinia z raportem biegłego rewidenta może wzbogacić nie tylko badaną spółkę, lecz także jej otoczenie gospodarcze. Do paneli dyskusyjnych zaproszono liderów rynku kapitałowego i ekspertów wielu dziedzin związanych z gospodarką. W konferencji wzięli udział głównie przedstawiciele środowiska biznesu.

● KRBR wydała komunikaty informujące o dopuszczeniu e-learningu jako jednej z form odbycia obligatoryjnego doskonalenia zawodo-

wego dla biegłych rewidentów w 2013 r. i 2014 r. Szkolenie w formie e-learningu może być przeprowadzone wyłącznie przez jednostki, które uzyskały wcześniej zgodę na organizację obligatoryjnych szkoleń. W celu przeprowadzania szkoleń e-learningowych jednostka zobowiązana jest przesłać opracowane materiały poglądowe i założenia do wybranych modułów, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 25 września 2007 r. w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (Dz. U. Nr 188, poz. 1347 z późn. zm.). W roku bieżącym pilotażowe szkolenia w formie e-learningu z tematu „Wybrane problemy z zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów i MSKJ 1” uruchomi też KRBR.

● KIBR objęła patronatem realizowany przez Warszawską Wyższą Szkołę Informatyki projekt Efektywni 50+. W ramach projektu zostanie przygotowany interaktywny e-learningowy moduł szkoleniowy, którego celem jest przełamanie barier związanych z obsługą narzędzi informacyjnych wykorzystywanych w codziennej pracy zawodowej.

● KIBR nawiązała współpracę z internetowym radiem infor.pl. Rozgłośnia emituje audycje dla księgowych oraz osób zajmujących się kadrami i podatkami. Biegli rewidentzi biorą udział w cyklu audycji poradniczych, udzielają wywiadów oraz porad, jak prawidłowo prowadzić dokumentację księgową.

● KRBR podjęła uchwałę w sprawie powołania niepublicznej placówki kształcenia ustawicznego Centrum Edukacji Krajowej Izby Biegłych Rewidentów oraz nadania jej statutu. Celem działalności szkoleniowej prowadzonej przez placówkę będzie edukacja i rozwój zawodowy kandydatów na biegłych rewidentów, a także doskonalenie wiedzy, umiejętności i kompetencji biegłych rewidentów. Cele te będą realizowane poprzez organizację kursów, opracowywanie i wydawanie podręczników, skryptów, poradników oraz innych materiałów metodycznych dla słuchaczy, doskonalenie metod pracy dydaktycznej w zakresie przygotowania zawodowego biegłych rewidentów, doskonalenie wykładowców oraz opracowywanie i wydawanie materiałów dydaktycznych dla wykładowców, a także współpracę z organizatorami kształcenia ustawicznego w kraju i za granicą. *Więcej na str. 18.*

● Krajowa Rada Biegłych Rewidentów przyjęła komunikat w sprawie możliwości stosowania elektronicznego podpisu certyfikowanego przy podpisywaniu opinii i raportu z badania sprawozdania finansowego. Poinformowała w nim, że nie ma prawnych przeciwwskazań do posługiwania się przez kluczowych biegłych rewidentów certyfikowanym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Komunikat zamieszczono na stronie www.kibr.org.pl w zakładce Biegli rewidentzi/Dokumenty.

● Krajowa Izba Biegłych Rewidentów była gospodarzem VII spotkania Unii Regionalnej na rzecz Rozwoju Zawodu Księgowego i Biegłego Rewidenta, które odbyło się 13 czerwca 2013 r. w Warszawie. Inicjatorem odbywających się od 2007 roku spotkań jest Organizacja Ekspertów i Licencjonowanych Księgowych Rumunii (CECCAR). Ich celem jest rozwój i promocja współpracy pomiędzy organizacjami zawodowymi z regionu, wzajemna pomoc i wsparcie w rozwoju profesji. Tegoroczne spotkanie poświęcone było m.in. dyskusji na temat praktycznych aspektów implementacji MSRF oraz doświadczeń we współpracy organizacji samorządowych z organami nadzoru publicznego w poszczególnych krajach oraz ocenie wpływu tego nadzoru na jakość sprawozdawczości finansowej.

● W dniach 19–21 czerwca 2013 r. w Kliczkowie odbyła się wspólna narada Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego (KRD) i Krajowego Sądu Dyscyplinarnego (KSD). Omówiono między innymi takie kwestie, jak: przesłanki wyłączające wszczęcie postępowania i jego umorzenie oraz dowody w postępowaniu dyscyplinarnym, profesjonalny osąd, sporządzanie uzasadnienia orzeczenia KSD, granice oskarżenia, zmiana kwalifikacji czynu, przedawnienie w postępowaniu, postępowanie międzyinstancyjne w wypadku wniesienia odwołania od orzeczenia KSD oraz psychospołeczne aspekty podejmowania decyzji przez sędziego sądu dyscyplinarnego.

● W dniach 25–26 czerwca 2013 r., jako wspólną inicjatywę KIBR i Stowarzyszenia Księgowych w Polsce, zorganizowano spotkania dydaktyczne dla wykładowców obligatoryjnego doskonalenia zawodowego z autorami materiałów szkoleniowych.

● KIBR zawarła umowę o współpracy z Polskim Instytutem Dyrektorów (PID), w ramach której stała się formalnie mecenasem Instytutu. Umowa umożliwi promowanie zawodu biegłego rewidenta oraz samorządu w wydarzeniach organizowanych przez PID, a kierowanych do przedstawicieli rynku kapitałowego. Pierwszą wspólną inicjatywą będzie przeprowadzenie 21 października 2013 r. w Warszawie, 14 listopada 2013 r. w Gdańsku oraz 20 listopada 2013 r. w Poznaniu warsztatu poświęconego współpracy spółki z biegłym rewidentem.

● W lipcu 2013 r. do Sejmu RP wpłynął projekt ustawy o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych (wraz z projektami aktów wykonawczych), zawierający m.in. propozycje zmian do ustawy z 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym. Zmiany dotyczą obszarów związanych z postępowaniem kwalifikacyjnym kandydatów na biegłych rewidentów, obligatoryjnym doskonaleniem zawodowym biegłych rewidentów, a także formą wykonywania zawodu (w tym obszarze planuje się wyłącznie jedną zmianę związaną z umożliwieniem wykonywania zawodu na podstawie umowy cywilnoprawnej bez żadnych ograniczeń). Projekt ustawy został skierowany do Komisji Nadzwyczajnej do spraw związanych z ograniczeniem biurokracji.

● Z dniem 1 lipca 2013 r. zakończyła się pierwsza kadencja Komisji Nadzoru Audytowego (KNA). Minister Finansów powołał Komisję na nową kadencję (2013–2017), w następującym składzie:

- przedstawiciele Ministra Finansów: dr Dorota Podedworna-Tarnowska jako przewodnicząca oraz Joanna Dadacz (biegły rewident),
- przedstawiciele Komisji Nadzoru Finansowego: Dagmara Wieczorek-Bartczak jako zastępca przewodniczącej oraz Tomasz Piwowarski,
- przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości: prof. dr hab. Marek Kalinowski,
- przedstawiciele Krajowej Izby Biegłych Rewidentów (biegli rewidentzi): Jacek Hryniuk i Sławomir Mirkowski,
- przedstawiciel organizacji pracodawców: Piotr Kamiński,
- przedstawiciel Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.: Ewa Jakubczyk-Cały (biegły rewident).

● W związku z upływającą w grudniu br. kadencją Komisji Egzaminacyjnej (2009–2013) Krajowa Rada Biegłych Rewidentów (KRBR) rekomendowała 7 biegłych rewidentów do nowego składu Komisji. Rekomendację uzyskali: Teresa Cebrowska (RO KIBR Wrocław), Antoni Kwasiborski (RO KIBR Warszawa), Józef Pfaff (RO KIBR Katowice), Joanna Wielgórska-Leszczyńska (RO KIBR Warszawa), Franciszek Wala (RO KIBR Warszawa), Krystyna Walkowiak-Szwierz (RO KIBR Poznań) – dotychczasowi członkowie KE – oraz Grzegorz Skrzyszewski (RO KIBR Warszawa).

● 7 października 2013 r. odbyło się wspólne posiedzenie Prezydium Zarządu Głównego Stowarzyszenia Księgowych w Polsce z reprezentantami KRBR. Przedmiotem spotkania były m.in. kwestie związane ze wspólną polityką wydawniczą podręczników do obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów, a także współpraca przy współorganizowaniu z Instytutem Biegłych Księgowych Anglii i Walii (ICAEW) Forum Strategicznego Zawodu Księgowego.

● KRBR podjęła uchwałę w sprawie zasad finansowania działalności regionalnych oddziałów KIBR, w której określono, że na finansowanie działalności statutowej oddziały otrzymują 75 proc. wpływów z tytułu składek członkowskich biegłych rewidentów należących do danego RO KIBR. Kwota ta może zostać zwiększona w przypadku organizowania przez oddziały szkoleń dla biegłych rewidentów konsultacji z zakresu rachunkowości, rewizji finansowej i prawa podatkowego, konferencji i seminariów promujących zawód oraz spotkań integracyjnych dla biegłych rewidentów.

Centrum Edukacji zaproponuje ciekawą ofertę

Rozmowa z dr Danutą Krzywdą, wiceprezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

Krzysztof Sobczak: Krajowa Rada podjęła decyzję o powołaniu niepublicznej placówki kształcenia ustawicznego o nazwie Centrum Edukacji KIBR. Czy to już jest ostateczna decyzja, która będzie wykonywana?

Danuta Krzywdą: Oczywiście. Jest to uchwała podjęta przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w sprawie powołania placówki i nadania jej statutu. Została ona już także zaakceptowana przez Komisję Nadzoru Audytowego, co oznacza, że mamy w tej sprawie zgodę instytucji nadzorującej nasz samorząd zawodowy.

Taka zgoda jest konieczna dla utworzenia instytucji szkoleniowej?

Wszystkie uchwały Krajowej Rady wymagają takiej akceptacji, więc tę także przedstawiliśmy KNA. Została zaaprobowana, czyli organ nadzoru podzielił nasze stanowisko, że jest potrzeba powołania takiej placówki.

Co to będzie? Jaka jest wizja tej instytucji?

Dzięki utworzeniu w ramach struktury Krajowej Izby Biegłych Rewidentów tej instytucji będziemy mogli prowadzić działalność edukacyjną na szerszą niż dotychczas skalę. Będą to różnego rodzaju odpłatne szkolenia, począwszy od przygotowania kandydatów do zawodu biegłego rewidenta, poprzez obowiązkowe doskonalenie wiedzy biegłych rewidentów, aż po różne inne szkolenia tematyczne, na które będzie zapotrzebowanie ze strony biegłych rewidentów lub innych zawodów związanych z rachunkowością i finansami.

Jeśli dobrze rozumiem, to zakres działania nowej instytucji ma objąć część dotychczasowej działalności szkoleniowej, prowadzonej przez samorząd, a do tego dołożyć nowe segmenty, adresowane do biegłych rewidentów i innych profesjonalistów, którym taka wiedza może być przydatna.

Tak, ponieważ dotychczas samorząd organizował tylko obowiązkowe doskonalenie wiedzy, wynikające z ustawy o biegłych rewidentach. Ale nie miał w tym zakresie monopolu, ponieważ takie szkolenia mogą prowadzić też podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych, a także inne organizacje, które uzyskują na to zgodę Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. W każdym razie samorząd prowadził działalność szkoleniową tylko w ograniczonym zakresie. Teraz to się zmienia, ponieważ nasza nowa placówka znacznie poszerzy tę ofertę. Między innymi o szkolenie dla kandydatów do zawodu.

Ale to nie będzie szkolenie obowiązkowe, warunkujące możliwość przystąpienia do egzaminów na biegłego rewidenta?

Absolutnie nie. Do egzaminów mogą przystępować osoby mające wystarczający poziom wiedzy. A ta wiedza może być zdobyta w różny sposób – w trakcie studiów, na różnych kursach i szkoleniach, a także w drodze samokształcenia. Ważne jest, by kandydat na biegłego rewidenta posiadał odpowiedni zasób wiedzy, a mniej istotne jest, gdzie on tę wiedzę zdobył.

Teraz więc będzie mógł tę wiedzę zdobywać w tej nowej placówce, prowadzonej przez samorząd. Jakie będą jej przewagi w stosunku do

innych takich ofert na rynku? Czy ta placówka będzie chciała imponować?

Przed wszystkim wysokim poziomem przekazywanej wiedzy i proponowanymi formami szkolenia. A mamy duże możliwości w tym zakresie. Chociażby związane z zaangażowaniem w charakterze wykładowców najlepszych biegłych rewidentów. Czyli fachowców o wysokim stopniu znajomości konkretnych przedmiotów wymaganych na egzaminach, mających duże doświadczenie zawodowe. Sądzę, że to jest nasz główny atut. Ale będzie nim także nasza zdolność do ukierunkowywania szkoleń na najważniejsze zagadnienia wymagane od kandydatów na biegłych rewidentów. Wymagania kwalifikacyjne dla kandydatów na biegłych rewidentów nie są tajemnicą, one są publicznie znane. Ale nikt tych problemów nie zna lepiej niż biegli rewidenci wykonujący swój zawód. Teraz naszym zadaniem będzie przełożenie tych problemów na program szkolenia realizowanego w nowej placówce.

Kogo jeszcze będzie szkolić nowa placówka?

Naszą ofertę chcemy kierować także do biegłych rewidentów już wykonujących zawód. I to nie tylko w zakresie tematów objętych obowiązkowym doskonaleniem wiedzy. Chcemy również odpowiadać na doraźne potrzeby członków naszej grupy zawodowej. Pojawiają się na rynku nowe transakcje, nowe przepisy prawa, w tym szczególnie podatkowego, istnieje problem z badaniem jednostek o charakterze szczególnym, nowe wyzwania stawia burzliwy rozwój technologii informatycznych. Chcemy na to reagować, wychodząc naprzeciw niekiedy nawet potrzebom wąskich grup biegłych rewidentów. Odpowiedzią na zgłaszane potrzeby szkoleniowe byłyby propozycje naszej placówki w zakresie krótszych czy dłuższych form edukacyjnych w celu uzupełnienia luk w wiedzy, jakie pojawiają się w związku z ogromną dynamiką zmian środowiska, w którym biegli rewidenci działają. Bierzymy na przykład pod uwagę prowadzenie kursów językowych, z uwzględnieniem specyfiki biznesowej, księgowej czy związanej z rewizją finansową. Biegli rewidenci badają także firmy zagraniczne i międzynarodowe lub zarządzane przez zagranicznych menedżerów, jak również korzystają z dokumentów sporządzanych w innych językach. Umiejętność czytania dokumentów w języku angielskim czy niemieckim jest coraz bardziej pożądaną kwalifikacją biegłego rewidenta.

Szkolenie w tym zakresie byłoby nowością na naszym rynku.

Czy to będą tylko takie krótkie formy typu kurs, szkolenie czy także większe, na przykład studia podyplomowe?

Żeby prowadzić studia podyplomowe, musielibyśmy mieć porozumienie z jakąś szkołą wyższą. Co nie jest wykluczone, bo samorząd biegłych rewidentów ma dobrą współpracę z wieloma uczelniami ekonomiczno-

te szkoleniową

mi, więc przyjęcie takiego wspólnego programu byłoby możliwe. Na razie nie mamy takiego planu, ale w przyszłości być może i taka koncepcja będzie realizowana, jeśli tylko pojawi się na to zapotrzebowanie.

Od kiedy Centrum Edukacji KIBR zacznie działać?

Mamy nadzieję, że nasza nowa placówka rozpocznie swoją działalność już od początku 2014 roku.

A czy jest już wszystko przygotowane? Siedziba, programy proponowanych szkoleń, lista wykładowców?

Tak, podstawy do podjęcia takiej działalności już mamy. W lokalach zajmowanych przez Krajową Izbę Biegłych Rewidentów w Warszawie mamy dwie sale wykładowe, jedną przy ulicy Dzikiej, a drugą przy Jana Pawła II. Obie doskonale do tego się nadają i można je wykorzystywać do prowadzenia szkoleń. Mamy też nadzieję, że idea rozszerzy się stopniowo na oddziały regionalne i kolejne szkolenia odbywać się będą także w niektórych większych miastach poza Warszawą, na przykład w Krakowie, Łodzi, Poznaniu, Wrocławiu. Zresztą prezes oddziału w Poznaniu już zadeklarował chęć prowadzenia takiej działalności i rozpoczął zmiernie do tego prace. W ten sposób wspólnie wypracowywany program i metody działalności edukacyjnej rozszerzałyby się stopniowo na całą Polskę.

A te programy kształcenia to już są?

W tej chwili trwają prace nad szczegółowym programem szkolenia dla kandydatów na biegłych rewidentów. Bo od tego chcemy zacząć naszą działalność. A potem chcemy ją rozwijać spokojnie, ale też systematycznie i konsekwentnie. Chcemy te pierwsze szkolenia dobrze zorganizować, żeby spełnić oczekiwania ich uczestników. Będziemy w ten sposób zbierać też doświadczenia, które wykorzystamy do poszerzania naszej działalności. A w kolejnych etapach będziemy uruchamiać większą liczbę szkoleń, dla kolejnych grup, poszerzając ofertę tematyczną.

Nie boją się państwo konkurencji? Jak wygląda ten rynek?

Konkurencja jest, ale są też wolne miejsca na tym rynku. Dotychczas kandydaci na biegłych rewidentów byli szkoleni przede wszystkim przez Stowarzyszenie Księgowych w Polsce. Kiedyś odbywało się to w różnych miastach, ale obecnie takie szkolenia prowadzi już chyba tylko oddział warszawski. Także w Warszawie działa prywatna firma szkoleniowa, która przygotowuje kandydatów na biegłych rewidentów. Dla kandydatów z innych miast Polski może być interesująca oferta szkolenia w jakimś bliższym im ośrodku regionalnym. Zaczniemy naszą działalność od Warszawy, ale bardzo prawdopodobne jest, że dość szybko rozszerzymy ją również na inne miasta. Bo tam nie ma konkurencji w zakresie nowych szkoleń, które my chcemy proponować. Liczymy również na atut, jakim jest marka Krajowej Izby Biegłych Rewidentów.

Rozmawiał Krzysztof Sobczak

Obowiązkowe ubezpieczenie OC

podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych na warunkach UMWY GENERALNEJ zawartej pomiędzy KIBR a TUiR WARTA S.A. (dawniej HDI ASEKURACJA TU S.A.)

Gras Savoye Polska wraz z Domem Brokerskim Vector tworzą konsorcjum brokerskie dla KIBR. Konsorcjum oferuje dedykowane dla członków KIBR ubezpieczenie obowiązkowe odpowiedzialności cywilnej podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz ubezpieczenia dobrowolne odpowiedzialności cywilnej na warunkach UMWY GENERALNEJ zawartej w dniu 6 marca 2012 roku w Warszawie pomiędzy Krajową Izbą Biegłych Rewidentów a Ubezpieczycielem TUiR WARTA S.A. (dawniej HDI ASEKURACJA Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.).

Jako broker KIBR obniżyliśmy składki nawet do 50% oraz wprowadziliśmy następujące dodatkowe elementy:

- korzystniejsze zasady naliczania składek uwzględniające rozbięcie obrotu na poszczególne rodzaje czynności
- możliwość ubezpieczenia dla wyższych sum gwarancyjnych niż minimalne na warunkach rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 grudnia 2009 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia OC podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych
- dobrowolne Ubezpieczenie Uzupełniające z tytułu prowadzenia spraw kadrowo-płacowych, którego zakres nie jest objęty ubezpieczeniem obowiązkowym
- dobrowolne Ubezpieczenie Karno-Skarbowe, dla osób fizycznych będących biegłymi rewidentami utrzymaliśmy zniżki za bezskodowy przebieg ubezpieczenia
- nieodpłatna ochrona w ramach ubezpieczenia obowiązkowego za szkody wyrządzone uszkodzeniem, zniszczeniem lub utratą dokumentów znajdujących się w pieczy lub pod kontrolą Ubezpieczonego lub osób, za które ponosi odpowiedzialność
- składka minimalna dla podmiotów, które zadeklarują, iż we wnioskowanym zakresie ubezpieczenia nie wykonują czynności rewizji finansowej
- rezygnacja Ubezpieczyciela z prawa dochodzenia od Ubezpieczonego lub osób, za które ponosi odpowiedzialność, zwrotu wypłaconego odszkodowania za szkody wyrządzone w wyniku rażącego niedbalstwa

Treść UMWY GENERALNEJ znajdują Państwo na stronie KIBR w zakładce „Ubezpieczenie OC”:

http://www.kibr.org.pl/pl/ubezpieczenie_oc

Planowane zmiany w obowiązującej ofercie

Dla biegłych rewidentów, którzy w ramach UMWY GENERALNEJ zawarą Ubezpieczenie Obowiązkowe, Ubezpieczyciel WARTA planuje w ramach oferty ubezpieczeń turystycznych oraz mieszkaniowych wprowadzić 20% zniżki, a także na zasadzie programu lojalnościowego dodatkową zniżkę 5% w OC i AC dla biegłych rewidentów, którzy wykupią obowiązkowe ubezpieczenie OC zawodowej.

Zmiany po stronie Ubezpieczyciela

W dniu 28 grudnia 2012 r. HDI ASEKURACJA TU S.A. połączyło się z TUiR WARTA S.A., stąd aktualnym Ubezpieczycielem w zakresie ubezpieczeń zawieranych w ramach UMWY GENERALNEJ jest TUiR WARTA S.A.

W celu przygotowania dedykowanej oferty prosimy o kontakt z Gras Savoye Polska:

Izabela Gruba, Paulina Mościcka

mail: izabela.gruba@grassavoye.pl; paulina.moscicka@grassavoye.pl

tel. 22 318 81 48; 22 318 85 27; fax 22 318 81 56

Gras Savoye Polska Sp. z o.o.; ul. Domaniewska 34a; 02-672 Warszawa

**XIV DOROCZNA
KONFERENCJA
AUDYTINGU**

SKALOWALNOŚĆ MSRF ORAZ MSKJ 1 KLUCZEM EFEKTYWNE PRZEPROWADZONEGO BADANIA

7 listopada seminarium w Warszawie

W lipcu 2013 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług Ate-stacyjnych (IAASB) opublikowała raport, który stwierdza, że nie do końca rozwiązany został problem zapewnienia prawidłowego stosowania MSRF przy badaniu jednostek mniejszych, w tym sektora MŚP. Mniejsze i średnie firmy audytorskie wciąż postrzegają MSRF jako nieodpowiednie przy badaniu swoich klientów. Komisja ds. rozwoju usług biegłego rewidenta w sektorze MŚP podejmuje działania promujące praktykę prawidłowego stosowania MSRF przy badaniu jednostek z sektora MŚP.

Celem seminarium jest wspomaganie rozwoju dobrej praktyki stosowania MSRF przy badaniu jednostek MŚP. Będziemy chcieli bliżej wyjaśnić czym jest skalowalność MSRF i MSKJ 1, o której mówi IAASB, jak ją rozpoznawać i stosować w praktyce. Liczymy, że wiele wątpliwości związanych z MSRF przy badaniach MŚP zostanie wyjaśnionych dzięki bezpośredniemu udziałowi przedstawicieli IAASB oraz Komitetu IFAC ds. małych i średnich firm audytorskich. Swoimi doświadczeniami podzielą się również zaproszeni goście z instytucji ACCA i ICAEW oraz Banku Światowego.

Seminarium poprowadzi Krzysztof Burnos, członek Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, przewodniczący Komisji ds. rozwoju usług biegłego rewidenta w sektorze MŚP.

Miejsce seminarium: Centrum Nauki Kopernik, ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 20, Warszawa
Termin konferencji: 7 listopada 2013 r. (czwartek), godz. 9.00-16.00.

PROGRAM KONFERENCJI

16 października 2013 r. – dzień I (środa)

od 13.30

Rejestracja uczestników konferencji

15.00–16.00

Obiad

16.00–16.45

Otwarcie konferencji

Powitanie gości i uczestników konferencji
– Józef Król

Prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

Wystąpienia zaproszonych gości

16.45–18.15

Sesja plenarna I

Usługi biegłego rewidenta w kontekście międzynarodowym – przewodniczy Jacek Hryniuk

André Killesse (FEE)

Polityka w zakresie rewizji finansowej: ostatnie zmiany w Europie

Henri Fortin (Bank Światowy)

Usługi inne niż badanie sprawozdań finansowych: polityka, praktyka i trendy

prof. Kazuo Hiramatsu (IAAER)

Międzynarodowe Standardy Edukacyjne: wskazówki dotyczące obowiązkowego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów

prof. Donna L. Street (IAAER)

Budowanie potencjału badawczego w IASB

18.15–18.45

Przerwa na kawę

18.45–19.45

Sesja plenarna I (ciąg dalszy)

Usługi biegłego rewidenta w kontekście międzynarodowym – przewodniczy Jacek Hryniuk

dr Martin Manuzi (ICAEW)

Jakość audytu oraz spostrzeżenia biegłych rewidentów: nowe inicjatywy

prof. Dieter Kempf (DATEV eG)

Strategia dla międzynarodowego kryzysu – harmonizacja procedur badania jako rozwiązanie

20.00

Kolacja

17 października 2013 r. – dzień II (czwartek)

9.00–11.30

Sesja plenarna II

Aktualne problemy wykonywania usług rewizji finansowej

– przewodniczy Antoni Kwasiborski

Sławomir Mirkowski (KNA)

Zmiany regulacji europejskiego rynku audytu i ich możliwe konsekwencje

Andrzej Konopacki (KKN)

System wewnętrznej kontroli jakości w kryzysie

Krystyna Sakson

Czy MSRF zawierają wymagania wychodzące naprzeciw zapobieganiu skutkom kryzysu finansowego w jednostkach gospodarczych?

Barbara Misterska-Dragan

Czy rynek stawia nowe wyzwania rewizji finansowej XXI wieku?

Waldemar Majek (Bank Światowy)

Oprogramowanie do badania – przyszły wymóg czy dzisiejsza konieczność?

Katarzyna Kowalczyk (Caseware)

Efektywne narzędzia wspierające badanie sprawozdań finansowych zgodnie z MSRF – wystąpienie sponsora

11.30–12.00

Przerwa na kawę

12.00–14.00

Sesja plenarna III

Wpływ kryzysu finansowego na rynek usług biegłych rewidentów i usług pokrewnych

– przewodniczy dr Ernest Podgórski

prof. dr hab. Horia Neamtu (CAFR)

Postrzeganie audytu po kryzysie finansowym

Ewa Jakubczyk-Cały

Rynek usług audytorskich oczami klientów. Wyniki badań ankietowych – czerwiec 2013 r.

Wiesław Leśniewski

Zagrożenia dla etyki w warunkach kryzysu finansowego

Justyna Beata Zakrzewska

Profesjonalny osąd jako fundament rewizji finansowej

dr Sylwia Siłska-Gembka, Katarzyna Kolesnik,

prof. dr hab. Jerzy Gierusz

Wpływ uwarunkowań kulturowych na interpretację międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej w Polsce – analiza porównawcza na tle Niemiec oraz Wielkiej Brytanii

14.00–15.30

Obiad

15.30–17.30

Sesja plenarna IV

Metodologia usług biegłego rewidenta w warunkach spowolnienia gospodarczego

– przewodniczy Waław Nitka

prof. dr hab. Ignacy Dziedziczak

Zastosowanie systemu ekspertowego w rewizji finansowej na przykładzie klasyfikacji innych usług biegłego rewidenta

dr hab. prof. SGH Joanna Wielgórska-Leszczyńska

Metodologia oceny kontynuacji działania

dr Dorota Anna Mikulska

Badanie kontynuacji działalności jednostki w warunkach spowolnienia gospodarczego

Antoni Kwasiborski

Metodyka badania sprawozdań finansowych w warunkach spowolnienia gospodarczego

20.00

Uroczysta kolacja

Ceremonia wręczenia medali KIBR

18 października 2013 r. – dzień III (piątek)

9.30–11.30

Sesja plenarna V – Dyskusja panelowa

Rozwój czy stagnacja usług biegłego rewidenta

– przewodniczy Andrzej S. Nartowski

Uczestniczą: Joanna Dadacz, Jacek Hryniuk,

Ewa Jakubczyk-Cały, prof. dr hab. Gertruda

Świdowska, Marek Tymkiewicz

11.30–12.00

Podsumowanie merytoryczne konferencji

– dr Danuta Krzywdą – Zastępca Prezesa KRBR

Zakończenie konferencji

– Józef Król

Prezes KRBR

12.00–13.00

Obiad

Wiadomości Konferencyjne

Wydawca:

Krajowa Izba Biegłych Rewidentów

Redakcja:

Krzysztof Sobczak,

FORWARD PR – Jacek Miciński, Kaja Zielińska,

Jerzy Domagała,

Adam Ufnał

Druk:

Oneprint.eu